

UJ KELELT

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	750
Félévre	380
Negyedévre	200
Egy hónapra	70
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	3-50

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25.-
Egy szám	ck 1-50

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ES NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
Pop, (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
Kiadói hivatal — 977
N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
döntünk vissza.

1934 szeptember 12 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 207. szám

5684. Elut 13

A százéves vasut

Érdekes centennáriumi ünnepelt az elmúlt vasárnap a bécsi tudományos akadémia. Ezekben a napokban volt a százéves fordulója annak, hogy az első nyilvános vasutat átadták a közhasználatnak. Budweis és Linz között rakták le az első sínparát, hogy elindítsák rajta a modern idők új csodáját, a száguldó ércszörnyeteget. Akkor persze a mai vasutak csak primitív óceánindult tétova utjára, nem is hajtotta még gőz, egyszerű lóvasut volt az istenadta, de már sineken járt és primitív zörgésében benne zengett az eljövendő kor nagy szimfóniája. Az igazi gőzvasutat csak egy évvel később, 1825-ben konstruálta meg az öreg Stephenson György, igaz, hogy a feizgatott bányászok majd megkövették érte, amikor furcsa masinájával eldöcögött Stocktonból Darlingtonig. A vasut azonban már a linzi lóvonatnál megszületett.

A bécsi ünnepségen a hivatalos urak hangzatos sablonokkal méltatták az évforduló nagy jelentőségét és elmondták, amit már ilyenkor el szokás mondani, milyen hatalmas dicső dala az emberi szellemnek, milyen nagy előrelendülés a fejlődés és boldogság útján a vasut feltalálása. Egészen kétségtelen, hogy a világtörténelem egyik legnagyobb és legdöntőbb hatásválasza volt a vasut megteremtése. A politikai és közgazdasági viszonylatok gyökerében változtak meg a dühöngő vasszekerek hatása alatt és a modern Amerika felépítése el sem képzelhető a vasut nélkül. De amikor egy ilyen korszakos jelenséget méltatni akarunk, nem szorítkozhatunk csupán a külső hatásokra, meg kell vizsgálnunk azt is, milyen hatással volt az emberi szellem fejlődésére és mennyivel tette boldogabbá az emberiséget. A legnagyobb felfedezés sem ér önmagában véve semmit, ha nem szolgálja valóban az emberi lélek megjavításának és az életnívó emelkedésének ügyét.

A vasut találmánya hivatva lett volna arra, hogy csakugyan megfeleljen mindezeknek a követelményeknek. Részben meg is felelt. Lehetővé tette, hogy az utazás, különösen nagyobb távolságokban, amely azelőtt csak főurak és kivételesen gazdag emberek privilégiuma volt, nagy tömegek számára is hozzáférhető legyen. Előmozdította a népek egymásközötti érintkezését és ezzel kétségtelenül előmozdította az emberi tudás területének hatványozott mértékben való megnövekedését. A szállítás meggyorsításával és a szállítási eszközök fantasztikus méretű megnövelésével lehetővé tette a világhereskedelem kialakulását, amely által hatalmas, civilizálatlan területek kerültek érintkezésbe az európai kultúrával. Nincsen még egy találmány, amely olyan gyökeres átalakító hatással lett volna az emberiség külső életére, mint a vasut. De vajon ugyanezt a hatást gyakorolta-e az ember belső életére? Felemelte, megemésztette-e az emberi szellemet?

A vasutal is éppen úgy vagyunk, mint a modern technika legtöbb csodájával. Az emberek visszaéltek vele. Nem tudták és nem akarták úgy felhasználni, hogy azok valóban az emberiség boldogságát szolgálják. A korszakalkotó, nagy találmányokat a gyűlölködés, a nagyvágyás a háború szolgálatába állították. Alig van vasutja Európának, amelyet ne stratégiai szempontok figyelembevételével építettek volna és ezek a szempontok igen gyakran ellenkeztek a forgalom, a kényelem és a közgazdaság érdekeivel. Stephenson ezeket a szavakat írta az első vasut oldalára: „Periculum privatum, utilitas publica.” Ami annyit jelent, hogy az egyéneknek talán veszedelmes, de a köznek hasznos. A nagy feltalálók hősi gesztusa volt ez, akik valamennyien az emberiség ügyét akarták szolgálni. De az emberek sohasem értették

meg ezeket a gesztusokat s a rájuk bízott kincseket gonosz, haszontalan dolgokra fecsérik el. Az elmúlt száz év alatt a vasutnak legnagyobb szerepe a háborúkban és a háborúk előkészítésében volt. Stephenson igéje a megfordítottjára torzult, a vasutból „utilitas privata, periculum publicum” lett. Az egyének kényelmét szolgálja, de veszedelmét jelenti a köznek.

Az emberi lélek nem javult meg, az emberi szellem nem lendült magasba a technika gigászi fellendülése nyomán, mert az emberiség nem a javára, hanem a kárára értékesítette azt. Ha elgondoljuk, hogy Goethe és Lessing, Voltaire és Rossau jóval a vasut feltalálása előtt éltek, könnyen kísérthet fel bennünk a

meggyőződés, hogy az emberi lélek az elmúlt száz év alatt nemhogy fejlődött és nemesedett volna, de eldurvult és degenerálódott. A gépek és találmányok csak akkor nyerhetik el igazi jelentőségüket, ha a technika szörnyetegeit, miként a vadállatokat, meg fogja szelidíteni az ember és akaratának valóban hű, engedelmes szolgájjá tenni. Ha a géperőt és az elektromosságot nem halálsugarak, páncélvonalok és messzehordó ágyúk feltalálására fogják használni, ha a vasutak építésénél nem a hátrvonások és stratégiai szempontok lesznek az irányadók, akkor egy új korszak virrad majd az emberiségre, amelyben nemcsak a külső élet formái, de az emberi lélek is soha nem sejtett magasságokba fog lendülni. m. e.

Revízió alá veszik a bánáti határkiigazítást

A nagykövetek tanácsa bizottságot küld ki a lakosság panaszainak megvizsgálására. Románia hajlandó a károk megtérítésére

(Bukarest, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Lupta” szerint a nagykövetek tanácsa a román-jugoszláv határmegállapítás ellen az érdekelt lakosok által beadott panaszok alapján elhatározta, hogy bizottságot küld ki, amely revízió alá veszi a két kormány közös megegyezéssel létrejött határmegállapítását. A román kormány kijelentette, hogy hajlandó magát ennek a revízióknak alávetni, a jugoszláv

kormány még ne válaszolt. Politikai körök szerint ez az ügy megbeszélésre került a laibachi találkozóin is.

Ezzel kapcsolatban a „Lupta” megjegyzi, hogy a jugoszlávok által a Romániának visszaidott területeken okozott kár 128 millió lej, míg a Jugoszláviának átengedett területeken legfeljebb négy millióra rug a lakosok által követelt kárérték.

Bratianu Vintila nyilatkozik külföldi utjáról

A pénzügyminiszter kijelenti, ha megfelelő kölcsönajánlatot kap, nem fogja visszautasítani. Felvilágosította az idegen tőkét a liberális gazdaságpolitikáról. Az új bányatörvény teljes mértékben respektálja a szerzett jogokat

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Valahányszor a liberális kormány megkísérli egy-egy nagyobb kölcsöntárgyalása, a pénzügyminiszter sietett hivatalosan kijelenteni, hogy az ajánlattevők elfogadhatatlan feltételeket akartak ráköltözni az országra. Később, amikor a gazdasági helyzet egyre nagyobb válságba került, Bratianu maga ment külföldre, mindannyiszor elzetesen letagadta, hogy kölcsönért megy, mert így előre elhárította magáról az ódiomot a sikertelen tárgyalásokért. És mielőtt a liberális kormány egymásután folytatott kölcsöntárgyalásokat a különböző külföldi bankárcikkal, ugyanakkor benn az országban azt hirdette, hogy nem engedi be a külföldi tőkét. Heves kampány és sajtóháború támadt a pénzügyminiszter legújabb külföldi útja körül is, amelyről Bratianu Vintila most nyilatkozott a Rador párisi tudósítójának. A miniszter hangsúlyozta, hogy elsősorban hasznára fordította a londoni konferencián résztvevő amerikai pénzemberek jelenlétét, amennyiben tárgyalt velük és részletesen

állam pénzügyminisztere, aki ellen diszkreditálási hadjáratot folytattak, kölcsönért folyamodna. Bizonyos, hogy az országnak sok és sürgős szükséglete van, elsősorban a forgalom javítása és ha megfelelő kölcsönajánlatot kap, nem fogja visszautasítani. Mindenesetre

a háború után felvett államkölcsönökkel történt visszaélések

kellő óvatosságra intenek a külföldi piacokkal szemben. „Csakis feltétlenül tisztességes feltételek mellett kötünk bármely esetben is kölcsönt, amely feltételeknek semmiesetre sem szabad nemzeti és gazdasági szuverenitásunkat érinteniük.”

A pénzügyminiszter közölte ezután, hogy a nyugati államok felsős tényezőivel ismertette a Romániában véghezvitt konszolidációs munkát és meg van róla győződve, hogy felvilágosításai célt érnek. Ha a nyugati államok ezen program alapján együtt akarnak velünk működni, szívesen látjuk őket.

— Ami a petróleumpolitikát illeti, — folytatta Bratianu Vintila — Románia több mint 25 éve ugyanazt a politikát folytatja:

meg akarja őrizni a román petróleum függetlenségét

és nem engedi a világtrösztök érvényesülését. A jövőbeni petróleumpolitika irányát a bányatörvény szabja meg.

A pénzügyminiszter kijelentette végül, hogy Brüsszelbe utazik, onnan pedig Bukarestbe tér vissza. Októberben azonban újból Párisba látogat el, ahol

résztesz a jóvátétel felosztására összeülő szövetséges konferencián,

novemberben pedig a szövetségi adósságok rendezésére összehívandó konferencián képviseli majd Romániát. A román álláspont ebben a tekintetben ismeretes. Románia nem fogadta el a spaai kulcsot és semmiféle oly megoldást, amely hitelezőből adóssá változtatja át Romániát a legyőzött államok előnyére.

ismertette a legutóbbi román-amerikai incidens körülményeit,

amely tudvalevőleg a bányatörvény hibás értelmezéséből keletkezett. Young jóvátételi biztos, Kellog, Amerika londoni nagykövete és Logan előtt ismételtén kifejtette a román álláspontot és meggyőzte őket, hogy a bányatörvény teljes mértékben respektálja a szerzett jogokat.

Ami a sokat hangoztatott külföldi kölcsönt illeti, a miniszter kijelentette, hogy

nem kért és nem is fog kérni kölcsönt a külföldtől,

mert elemi taktikai hibának tartaná, ha egy

Megkezdődött a kereskedők kolozsvári kongresszusa

A „Vadul Commercial“ rendezése. Javaslat országos hitelezői védegyelet felállítására

(Cluj-Kolozsvár, szept. 11. Az Új Kelet tudósítójától.) Csütörtök délután négy órakor nyílt meg a kolozsvári Sfatul által összehívott kereskedők kongresszusa. A kongresszusra nemcsak Erdély legfőbb városainak delegátusai jöttek el, hanem megjelentek a bukaresti Sfatul kiküldöttei is. Az ülést Dr. I. Evian, a kolozsvári Sfatul Nagustorese elnöke nyitotta meg, aki melegen üdvözölte az egybegyűlteket. Felhívja az ország összes kereskedőt, hogy a legnagyobb szolidaritással támogassák egymást és közös erővel törekedjenek a sérelmek orvoslására.

Utána Brancovici, a bukaresti Sfatul elnöke üdvözölte a központ nevében a kongresszust és kijelentette, hogy az erdélyi és bánáti kereskedők jogai védelmében a legmesszebbmenő támogatásban fogja részesíteni. A kérdések nagyrészt a nagyváradi kamarai kongresszus nagyjében letárgyalta; a jelen konferencia célja abban áll, hogy a kereskedők sérelmeiket újból demonstratív uton hozzák a kormány tudomására.

Constantin, bukaresti kiküldött javasolja, hogy a „Vadul Commercial“ ügyében alább közölt határozati javaslatot, melyet már a nagyváradi iparkamarai kongresszus is magáévá tett, a konferencia színterén fogadjon el. A határozati javaslatot, melyet a kongresszus teljes egészében elfogadott, itt adjuk:

1. A romániai Sfatul Nagustorese kongresszusa a Vadul Commercialnak törvényhozási uton való sürgős rendezését követeli. Ennek a törvénynek tartalmaznia kell a következőket:

a) A régi bérllőnek a szerződés megújítására vonatkozó elsőbbségi jogát.

b) Döntőbírósnak a létesítését, amely megoldja az üzlettulajdonosok és bérllők között felmerülő ellentéteket.

c) A bérek stabilizálásának a szabályait és az új szerződések tartamát.

d) A szerződés-megújítás visszautasításának törvényes indokait.

e) A megújítás törvényes visszautasítása esetében a hártalanítás összegének megállapítását, abban az esetben, ha a helységben egy hasonló üzlet, vagy ha egy másfajtaú költözik be.

A Vadul Commercial törvényhozási uton való rendezésig sürgősen kérjük:

2. A lakbérleti törvénynek módosítását abban az értelemben, hogy:

a) a tulajdonosok és üzletbérllők közötti összes ellentéteket döntőbírósnak állapítsa meg, akár a lakbért, akár az új szerződést illetően.

b) Egy hathónapos határidőnek megállapítását, amely alatt a tulajdonosok és bérllők között megállapodások jöhetnek létre.

c) Abszolút meg nem egyezés esetén, vagy

ha a tulajdonos törvényesen utasítja vissza a szerződés megújítását, a bérllőnek a bérllőnek a törvényben előírt határidőn tal még egy esztendő biztosítással fizetnie át helyezésére, vagy likvidálására. Erre az időszakra a bér összegét döntőbírósnak állapítsa meg.

Ezután a szatmári Sfatul Nagustorese kiküldöttje, Weisz Zoltán az I. Constantin által benyújtott javaslatához szól hozzá, melynek olyirányú módosítását kéri, hogy a bérllő és a háztulajdonosok között döntő vegyesbizottságban a háztulajdonos, a törvényszék, vagy a járásbírósnak és az érdekelt bérllő képviselőik legyenek részt. Utána Schwartz Jakab kereskedő javaslatot terjesztett be az irányban, hogy a bér megállapítás céljából kiküldött vegyes választott bíróság mininunként ötven, maximumkét százszázalékos aranyparitá; alapján állapítsa meg az üzletbérleteket.

Dr. Popov Adonis, a kolozsvári Sfatul ügyésze élesen bírálja a kényszervegyesítések és esődeljárások mai rendszerét, mely igen alkalmas arra, hogy

Megalakult a közép- és kismalomtulajdonosok szindikátusa

Kettészakadt az egységes malomérdekeltség. Az új szindikátus a közlelmezés szolgálatában

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 11. Az Új Kelet tudósítójától.) Szerdán délután alakult meg a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara nagytérben a közép- és kismalmosok szindikátusa. Az új szindikátus megalakítására összehívott kongresszuson Erdély, Bánát és a regát számos malomtulajdonosa jelent meg. A kongresszust Vasile C. Osvada, volt földmivelésügyi államtitkár nyitotta meg. Elnöki megnyitójában hangsúlyozta, hogy bár a háboru utáni időkben érdekek megvédése céljából a különböző kategóriákba tartozó malmok egy szövetségbe tömörültek, ez a szövetség nem vezetett eredményre, mert nem hidalta át a nagy- és kismalmok között feanálló ellentéteket. A regátban már régen megtörtént ez a szétszakadás, míg Erdélyben és Bánátban csak most érett meg a helyzet annyira, hogy a közép- és kismalomtulajdonosok önálló és független szervezetet alakíthassanak. A megalakulandó közép- és kismalmosok szindikátusának munkáját eredményessé fogja tenni az a kontaktus, melyet a regátbeli testvérszervezetekkel állandóan fenntartani. Szükség volt e szervezet megalakulására főleg azért, mert körülbelül három-ezer erdélyi és bánáti kismalom, amely napi ezernyolcszáz vagon őrleési teljesítménnyel dolgozik, csak így tudja az ország közgazdaságában az öt megillető helyet elfoglalni. A nagy malmok eddig meglehetősen háttérbe szorították a kismalomipart, melynek pedig a közönség szempontjából annál is inkább nagyobb fontossága van, mert az ország kenyérellátását elsősorban ezek biztosíthatják.

egyes tág lelkiismeretű egyének fiktív tíz tizenöt-százalékos kiegyezési kulcsot oktrojálnak rá a jóhiszemű hitelezőkre. Javasolja egy hitelezői védegyelet felállítását bukaresti székhellyel, melynek kerületi székhelyei Kolozsvár, Temesváron, Galacon stb. legyenek. Ez a szervezet legyen a hitelezők biztonsági szerve. Somogyi Miksa főtitkár szintén a hitelezői védegyelet szükségességét hangsúlyozza.

Dr. Samuel Janó visszautasítja azt a vádat, mintha tisztességes kereskedők fiktív tételek beállításával a hitelezők megkárosítására törekednének. Kéri ennek a kérdésnek a napirendről levételét, mert a kérdést nem tartja kellően előkészítettnek.

Brancovici, a bukaresti Sfatul elnöke a forgalmi adók eltörlésének kérdésével foglalkozik. Hangsúlyozza, hogy a forgalmi és luxusadók a kereskedőket az állam rabjaivá teszik. Javasolja, hogy a kongresszus éljen felterjesztéssel a kormányhoz annak elrendelése céljából, hogy a forgalmi adót a termelősi vassák ki, hogy ezáltal a kereskedő megszabaduljon ettől a súlyos terhektől.

Az ülést dr. J. Evian elnök zárja be, aki üdvözli az elutazó regati kiküldötteket. A Sfatul kongresszusa péntek délelőtt 9 órakor a Sfatul helyiségében folytatódik.

A kongresszus kimondotta, hogy a kongresszuson megjelenteket alapítóknak tekintik és elhatározták, hogy a legszélesebb propagandát fogják megindítani a szindikátus teljes kiépítése érdekében.

A kongresszus elhatározta, hogy a szervezkedést körzetenként kezdi meg, minek érdekében a kongresszuson megválasztott alapítók megválasztották az egyes körzetek elnökeit. Minden körzet tartozik egy hónapon belül megalakulni. Október hó végére összehívták a körzetek elnökeit a központi szerv megalakítása céljából. A kongresszus az alapítási tervet teljes egészében magáévá tette. Az új szindikátus alapítói körülbelül 1000-1500 tagra számítanak. A szindikátus alapítói remélik, hogy az illetékes hatóságok a közlelmezés szervezésénél a kismalmosok szindikátusát teljes mértékben bevonják a munkába.

A kongresszus a késő esti órákban ért véget

Novella

Ira Giszkalay János

(11)

Aztán egy hatalmas csattanás hallatszott és sűrű füst töltötte meg a szobát. A régi puskacsőve ezer darabra szétvetve csapódott a falakba és a mennyezetre. Egy vasdarab Vaszil Vaszilievits homlokát loccsantotta széjjel. Egy másik szilánk Malka mellébe furódott. És ott feküdtek egymás mellett holtan. Malka szeme most is tágranyiltan nézett a messzeségbe. De halott szemében mintha valami nagy megnyugvás fénylett volna. És a száján mintha halk mosoly tűnt. Mintha nem is halott volna. Mint aki most ébredt valami titokzatos megteljesülésre.

Vaszil Vaszilievits ott hevert mellette. Félig rajta. Arcán megmerevedtek az iszonyu halál-félelem torz vonásai. Szétroncsolt feje ott nyugodott Malka ölében. Ez volt a harmadik eset, amikor teste érintette a leány testét.

Abu Azra, a bölcs fáradtan hallgatott el. Aztán elgondolkodott:

— Igen, abban az időben, amikor még eléggé tudatlan voltam ahhoz, hogy mindent megértsek, jelentéktelen véletlennek tartottam volna az egészet.

Csudálkozva néztem rá.

— Abu Azra, — szólottam hozzá — te azt mondtad, hogy valami régi történetet fogsz elbeszélni. Amit valami régi könyvben olvastál. Holott az, amit hallottam, két esztendővel ezelőtt történt Ukrajnában és hasonló eseteket százával is lehetett olvasni a napilapokban.

Vagy nem valami régi történetet akartál elmondani?

Abu Azra, a bölcs, lassan, komolyan megcsóválta a fejét, ami nála mindig annyit jelentett, hogy igen.

— Régi történetet mondtam el, — szólott aztán mély hangon — csak éppen hogy az első fejezetét utoljára hagytam. Mostan felolvasom neked az első fejezetet — és ha valaha novellát írsz belőle, tégy te is így.

Abu Azra odalépett a könyvespolcához és egy régi, szakadozott, sárgára fakult könyvet tűtött föl. Olyant, mint amilyenek garmadával szoktak heverni régi zsidó templomok padlásán. Aztán olvasott. Lassan, megfontolva, mert egy régi héber kézirat volt az és Abu Azra mindjárt magyarul mondotta.

A szegény és tudatlan Slómó Zalman ben Azarja Hakkóhén följegyzései a szorongatások éveiről, amelyeket följegyzett a maga vigasztalására és a gyermek származásának igazolására minden igaz lélek előtt. És pedig szegény sütőmester vagyok Tu'ozin városában és annak akaratából, aki a magosban lakozik, megmenttem a gyermeket.

Dicsértessék a nagyságos isten, az Örökké Létező Jisrael istene mindörökké mindörökké, Ó, akié az erő és a hatalom és a nagyság és a dicsőség és a ragyogás és a győzelem és a fenség és minden, ami az égen és a földön van és aki megméri és számon tartja és követelni fogja gyűlölkönc kezéből a vért, amelyet ontottak és szent tenyerében föl fogja és megméri és följegyzi a mi vérünket, amely omlott az ő nevének megszentelésére, hogy elküldje

nékünk az ő Messiasát, a Dávid fiát, aki egybegyűjti a mi népünk szétszörtjait a föld négy sarkáról és visszavivsz bennünket a mi országunkba és szent városunkba, Ámen.

Történt az 5409-ik évben a világ teremtése után és megayilatkozott a gonosz, a föld minden lakói fölött. A nazarénusok pedig számtalan akkor 1649 évesen annak születése után, aki Jészú, ámen, ámen, ámen: az 5409-ik év volt az, a világ teremtése után. És fegyverkeztek és gyülekeztek és föllázadtak a kőzások az ország nemesei ellen és súlyos volt a szorongatás.

A kozákoknak pedig ez a története. Abban az időben, amikor a papok még nem hatalmasodtak el a polyákok országán, a polyák urak, nemesek és fejedelmek, valamint szolgálk és jobbágyaik és minden házuk népe a görögök módjára voltak keresztények az egész országban. De amikor a lengyel urak és nemesek jónak találták, hogy hívjanak udvaraikba és házaikba azok közül papokat, akik nevezik magukat jesusitáknak, akkor szivesen látták, hogy ezek a papok neveljék és tanítsák az ő fiaikat és leányaikat mind az ő udvaraikban. És elhatalmasodtak a jesusiták mind az ő udvaraikban olyannyira, hogy elfordították a gyermekek szívét a szülők módjára szeriat, hanem keresztények a görögök módjára, akiket neveznek papistáknak, mivelhogy ők, tudniillik a jesusiták, a pápa emberei voltak. És egész Lengyelország, az urak és a nemesek megcserélték az ő hitüket és lettek papisták a jesusiták akarata szerint.

(Folyt. köv.)

Az erdélyi ifjúsági mozgalom Aviva-levele Ceire M...

(Oradea)

Kelet tudósítójától. A konferenciát a való honoly első országrági munkas vettek részt a tanácskozási a Hitachdu tiz vezető vábbi munk egy éves A küldötte el komoly, ért zsidó leánya váró nagy a konferenci rachi alapon való jelentke zedői pedig nak módja rapodot az munkacsopo radikálisan ságot kívánj szefogni. Ö radi konferenciá meincsak a meg, de mód összefogó kö Az ifjúság jelentjük:

A Barissz mérnök, a H Rövid beszéd programját é igyekezzenek tározatokra j mint az egész nak. A konf után azonnal szervezete ki Weisz Me sñije az elő cíó, mint a pontos terve előtt pár b egyes Bariss Látszik, hog delegátusok, val sem mert a tervezetet hozzászólása fogadj. Ezek göröiba soró Barissziák a szilvá dekla valamint enn giora, a maro Barissziák. „Nordau“, n unpedélyes k szászvárosi, b szíák, az utó felügyeleti jo László (Bras keresni fogj folyó hó 15 é szuson kellő pedig az ott

Giszkalay

emelkedik ezt

Az elisme

Chaimnak f

munkájáról.

és mindenik

Jisraelben, a

délyi zsidóság

pár rövid, szí

burg dr.-tól,

nyára a Jon

Weissburg Cl

diszburschnán

Weissburg Cl

ványára egy

tartalmazó, m

Az erdélyi zsidó ifjúság nagy napjai

Ifjúsági konferenciák Nagyváradon. Száztiz Barissziánus és százötven Aviva-leány vett részt a tanácskozásokon. Országos munkát kezd a Ceire Mizrahi. Megalakult a Ceire Cion-csoport. Az ifjúság hucsuja dr. Weissburg Chaimtól

(Oradea-Nagyvárad, szept. 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyvárad-i cionista konferenciát a zsidó ifjúságnak a közös munkába való konoly felvonulása jelezte. Ez volt az első országos konferencia, amelyen az ifjúsági munkaszervezetek mint külön egységek vettek részt és ezzel új szint, új életet adtak a tanácskozásoknak. A konferencián résztvett a Hitachdut Barisszia, amelynek mintegy száztiz vezető tagja jött el, hogy a Barisszia további munkájának újat megszabják. Az alig egy éves Aviva mintegy százötven delegátust küldött el Nagyváradra és az Aviva-leányok komoly, értékes tanácskozása megmutatta, hogy zsidó leányaink is teljesen felkészültek a reájuk váró nagy feladatokra. Értékes jelensége volt a konferenciának a szigorúan vallásos mizrahi alapon álló ifjúság országos munkájára való jelentkezése. A zsidó sportegyesületek vezetői pedig a zsidó ifjúság testi regenerációjának módja fölött tanácskoztak. Új erővel gyarapodott az ifjúsági mozgalom a Ceire Cion munkacsoport kialakulásával, mely főképpen a radikálisan gondolkodó polgári és munkás ifjúságot kívánja a Palesztina-munka jegyében összefogni. Öröndetes jelenség, hogy a nagyvárad-i konferencián az egyes ifjúsági csoportok nemcsak a maguk külön munkakörét vitatták meg, de módot találtak egy egységes, mindent összefogó közös munkarendszer kiépítésére.

Az ifjúsági konferenciákról a következőket jelentjük:

A Barisszia konferenciája

A Barisszia Jom Hahitachdutját Noszin Mór mérnök, a Hitachdut ros risonja nyitja meg. Rövid beszédben ismerteti a konferencia célját, programját és kéri a Barissziánusokat, hogy igyekezzenek a tárgyalás folyamán olyan határozatokra jutni, amelyek egy a Barisszia, mint az egész erdélyi ifjúság javára szolgálhatnak. A konferencia elnökségének megválasztása után azonnal rátér a konferencia a Hitachdut szervezete kiépítésének tárgyalására.

Weisz Mendel, a kolozsvári Barisszia ros sünije az előadó. Részletes, egy az adminisztráció, mint a nevelő, valamint a külső munka pontos tervezetét írásban még a konferencia előtt pár héttel juttatta el a Hitachdut az egyes Barissziákhoz. Ez képezi vita tárgyát. Látszik, hogy keményen veszik az egyes ifju delegátusok, mert délután két óráig tartó vitával sem merült ki a tárgy. A Jom Hahitachdut a tervezetet igen sok Barissziánus komoly hozzászólása után megfelelő módosításokkal elfogadja. Ezek szerint a Barissziák három kategóriába sorozhatók: Adon Barissziák, Cair Barissziák és Oraach Barissziák. Adon Barissziává deklaráltak a kolozsvári Barisszia, valamint ennek vakációs Hitchabrutja, a Borgia, a marosvásárhelyi, szászrégeni és brassói Barissziák. Cair Hitchabrut lett a kolozsvári „Nordau”, melyet ezen konferencián avattak unnepléyes keretek között fel, a petrosényi, szászvárosi, bethleni, dési, karánsebesi Barissziák, az utóbbi a bánáti Hitchabrutok fölötti felügyeleti joggal, a Jom Hahitachdut Sugár László (Brassó) indítványára kimondja, hogy keresni fogja az alkalmat, hogy a Berlinben folyó hó 15 én tartandó ifjúsági világtanácsoszonon kellő módon képviseltesse magát és pedig az ott tanuló külörtestvérek úján.

Weissburg Chaim ünneplése

Giszkalay János, a Barisszia diszbursch-ja emelkedik ezután szólásra.

Az elismerés hangján beszél dr. Weissburg Chaimnak fáradságot nem ismerő hatalmas munkájáról. Szavai az ifjúság szívét hatnak és mindenik Barissziánus lelke ott van Erec Jisraeleben, ahol Weissburg dr. most is az erdélyi zsidóságért dolgozik. Weisz József (Cluj) pár rövid, szívből jövő szóval hucsuja Weissburg dr.-tól, mint cairja adójától. Indítványára a Jom Hahitachdut kimondja, hogy Weissburg Chaimot minden Barisszia örökös diszburschának választja. A Hitachdut emlékül Weissburg Chaimnak, Rosenfeld Sándor indítványára egy az összes Barissziánusok araképe tartalmazó, művészi kivitelű albumot ad.

Ezek után megválasztja a Hitachdut az új vezetőséget, mely szerint ros rison Noszin Mór, ros séni Weisz Mendel, a ros sölisi tisztjét Grossfeld Márton és Boskovits Pál töltik be. Noszin Mór ros rison lelkes, huzdító szavai zárják be az éjszakába nyúlt Jom Hahitachdutot.

Az Aviva tanácskozások

A Barissziával egyidőben az Aviva Hitachdut az Atlantic helyiségében tartotta meg konferenciáját, melyen a százötven Aviva-leányon kívül igen sok hallgató vett részt. A tanácskozásokat Strasser Boriska nyitotta meg, majd megalakították a konferencia vezetőségét. A konferencia elnökévé Friedmanné nagyvárad-i Aviva vezetőt választották meg, alelnökké Dr. Deutsch Katit, Takács Erzsébetet, Váróczy Tusit, jegyzővé Rosenberg Szerát.

Markovits Böske az Aviva egyévi munkájáról tartott igen tartalmas beszámolót. Közben megérkezett a Szövetség képviselője, Székely Béla is, aki hosszabb lelkes beszédben jelölte meg az Aviva munkairányait, mely még fokozni fogja az eddigi szép fegyelmet és köteleltségűt.

A diszaviva

Székely Béla bejelentette, hogy az Aviva működésének első évében Markovits Böske volt az, aki munkásságával a diszaviva nevet kiérdemelte; a csoportok közül a Váróczy Tusi vezetése alatt álló gyergyószentmiklósi Aviva csoport szolgált rá a „diszcsoport” megjelölésre. A gyergyószentmiklósi leányok ugyanis kérészetet létesítettek, amelyet maguk műveltek meg, s melynek jövedelme teljesen a KKL-é. A kezdeményezést jutalmazta a Szövetség, e szép, igazi chalucai gondolatot azzal, hogy a csoportot jelölte ki az avivák élére.

Az Aviva-konferencia azután meleg ünneplésben részesítette Székely Bélát, akit mint az Aviva életrehívóját és megalapítóját az Aviva örökös disztagyjává választottak meg.

Az Aviva további tanácskozásai során, meglepően komoly és felkészült vitákon át teljesen kialakították az egyes csoportok és a Hitachdut szervezeti szabályzatát. Előadó Markovits Böske volt. Kimondják, hogy az Aviva-szervezet kiépítését már a tizenégy éves leányok bevonásával kezdik meg. Váróczy Tusi indítványára elhatározzák, hogy mindenütt Aviva-kérészetet létesítsenek.

Végül megejtették az új „ros haaviva” léjölését. Az Aviva Hitachdut vezetője Markovits Böske lett, aki lelkes és lelkiismeretes munkájával méltán kiérdemelte, hogy az Aviva-leányok ros-alegyen. Munkatársai a vezetőségben Deutsch Kató, Rosenberg Szerá és Weinstein Szóri lesznek.

Ezalatt a Ceire Mizrahi is megtartotta külön tanácskozását. Másnap az Aviva a Barissziával együttesen tárgyalta meg a közösen elvégzendő kulturprogramot. Rosenfeld Sándor (Cluj) terjeszti be egy közös kultur intézői bizottság létesítéséről és egy kultur alap megteremtéséről szóló javaslatot. A két Hitachdut egyhangúan elfogadja a javaslatot és az Intéző Bizottságra Markovits Bösket, Weinstein Szórit, Weisz Mendelt és Rosenfeld Sándort választják be. Weisz Mendel (Cluj) előterjeszti a két szervezet hivatalos közlönyének tervezetét.

Az összes ifjúsági szervezetek közös tanácskozása

Kedden délelőtt tizenegy órakor kezdődött az egész erdélyi zsidó nemzeti alapon álló ifjúságnak, nevezetesen a Barisszia, az Aviva, a Ceire Mizrahi részvételével megrendezett konferenciája. A konferenciát a Szövetség nevében Székely Béla nyitotta lelkes szavakkal meg. A plenáris ülés elnökségének megválasztása után — a konferencián Noszin Mór mérnök, majd Weisz József, Markovits Böske és Rosenfeld Sándor elnökölték — az első szónok Weisz József volt. Előadásában beszélt a zsidó ifjúságnak az erdélyi zsidó nemzeti mozgalomban viselendő szerepéről. A zsidóság történetén végigpöszva látjuk, hogy az ifjúságnak mindig nagy szerepe volt, de mindig dolgozó és sohasem vezérelő szerepe. Az erdélyi zsidó ifjúság is egyelőre a zászlóhordozó, mindenre kész katonára gárdát akarja képezni. Zúgó tapsorkán követte Weisz beszédét, amely után Markovits Böske (Cluj) beszélt a zsidó leányok szerepéről a nemzeti

mozgalomban. A zsidó leányoknak mindenre kész kényelméről lemondani tudó gárdát kell képezniük és a bibliai hőslelkű leányok és asszonyok eszmeköréig kell emelkedniük.

Ráth Efraim a Ceire Mizrahi szerepéről beszélt az erdélyi nemzeti mozgalomban. Megható volt, hogy a Barisszia és Aviva milyen szeretettel fogadta a vallásos zsidó ifjúság régóta várt megmozdulását.

Stotter Aladár, a Haggitbor elnöke, beszédben sportegyesületek alakítására hívta fel a jelenlévők figyelmét. A zsidóságnak, mely most a reneszánszát éli, testben is regenerálódnia kell. A zsidó ifjúság, mely a hős Makkabiak utóda, kellő utárpótlás után ismét erejével fog a nemzetek között a zsidóságnak tiszteletet parancsolni. Beszéde után Ritter Ernő (Temesvár) és dr. Ritter Salamon (Brassó) beszélt az ifjúságnak a testben és jellemében való regenerálódás fontosságáról.

Neveljük ifjúságunkat chaluca-szellemben

Ezután Rosenfeld Sándor (Cluj) a zsidó otthonba kívándorló anyag kiválogatásának fontosságáról beszélt. A mi ifjúságunk mentalitása sajnos még a galuté, rá kell nevelni a chaluca gondolkodás módra. Produktív munkára kell szoktatni az ifjúságot, de egyezersmind meg kell tanulniok népünk nyelvét, irodalmát, történelmét. Az előadás után Weisz József beterjeszti a határozati javaslatokat, amelyeket a Szövetség vezetőségéhez nyújtott be az ifjúság, mint az erdélyi nemzeti alapon álló összes zsidóság programját.

E határozati javaslat a következő:

1. A Nagyváradon 5684 Elul 11-én megtartott erdélyrészi zsidó ifjúsági konferencia kimondja, hogy az itteni szervezetek célkitűzése: a zsidó kultur munkában való részvétel, a zsidó szellemben való önévelés és az épülő Erec Jisraeleért való aktív munka.

2. E célból kötelességévé teszi az egyes ifjúsági szervezeteknek a mielőbbi teljes hebraizálását.

3. Kötelességévé teszi minden szervezetnek a testnevelés intenzív felkarolását, a már meglévő sportegyesületek támogatását, sportegyesületek alakítását.

4. Kötelessége minden szervezetnek a Hachsrach-munkában való részvétel.

5. A konferencia áthatva a fennálló törvény és jogok tiszteletét, felemeli tiltakozó szavát az országban dúló antiszemitizmus ellen.

6. Végül a nagyromániai zsidó egység dokumentálásul kívánatosnak tartja a konferencia a nagyromániai zsidó ifjúsági szervezetekkel való kapcsolat felvételét.

7. A konferencia ezen célok elérésére kimondja, hogy ott, ahol ifjúsági szervezetek még nincsenek, a társadalom minden rétegét felölelő ifjúsági szervezeteket létesít.

Hétfőn este a Hitachdut Barisszia diszkommerzet rendezett, amelyen a delegátusokat és a várad-i zsidó közönséget vendégül látta. A diszkommerzet dr. Ritter Salamon, a kolozsvári Barisszia alapító diszburscha vezette le.

— A Dac kerámiai gyár a mintavásár B. pavillon 22. számú termében eredeti porcellánmodelljeiből máttól kezdve aukciót rendez.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	25 lei
Flohr-harisnya minden színben	53 lei
Muszlín harisnya divat színben	69 lei
Cérna-muszlín minden színben	98 lei
Selyemfátyol harisnyák minden színben	125 lei

BLATT

FÓTÉR 13

Divatkoztyükben és kötöttárakban órálási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Európa két vezére a tribünön

Macdonald a népszónok és Herriot a francia
filiszter a genfi konferencián

(Genf, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetség genfi tanácskozásainak egyik különös belső érdekessége, hogy a népszövetségnek most volt alkalmja először megfigyelni, hogyan dolgozik egy valódi népszónok. Mert Macdonald a szó szoros értelmében népszónok, nem exkluzív tribünök kamaraszónoka, mint például Viviani, akinek csodálatos beszélőképessége már évekkal ezelőtt elbájolta a népszövetséget. Népszónok, de a régi iskolából való. Mert az „új szellem” és az „új módszerek” ellenére is, amelyekre Macdonald annyiszor hivatkozott, az ő beszélő művészete mégis a múlté.

Amikor beszél, jobb öklével állandóan a baltenyerét csapkodja, gesztusaival és mimikájával az aktív sportok minden ágát megjátsza. Gondolatait az uszó, a boxoló, a teniszező, az evező és a birkózó tipikus mozdulataival segíti kifejezésre juttatni. Lloyd George egészen más, halkabban és meggyőzőbben beszél, takarékosabban bánik a páthosszal, olyan a hangja, mint az apának, aki aggódva ül nagybeteg Európa-gyermekének betegágya mellett.

Macdonald tudvalevőleg a munkásgyűlésen tanulta meg a „mesterségét” és most, hogy Anglia kormányának élére küzdötte fel magát, egy bizonyos kokettéria öntudatlanul elárulja alulról felfelé ívelő származását. A sikere öszinte és óriási mindig. Genfben egy elragadtatott csodálója akadt: az öreg lord Parmoor, a pirosposztag arcú, boldogan nevetgélő, méltóságtelejes arisztokrata, aki ezüstös hajjal övezett arcával úgy néz ki, mint egy idillikus pásztor. Helyeslőleg bólogat Macdonald minden mondatánál, ceruzájával meg-megkocogtatja az asztalt és sűrűn mondogatja: „yes, yes.” Vele együtt az egész népszövetség lelkesen ismeri el Macdonald virtuózi szónoki képességeit, még azok is, akik már a retorika minden művészetét kiélvezték.

Virtuóziás Macdonald beszélőképessége és ez a megállapítás dícséret és gáncs is egyszerre. Hangjából a sokszáz gyűlésnek tapasztalata cseng ki, tulságosan sokat változik a hangjának árnyalata, a hatalmas hangnak tulságosan sok a csörrenése, tulságosan sokszor csapódik le ökle az asztalra és a másik kezére, tulságosan sok kört és más cirádát rajzol a levegőbe. De ezeket a tulajdonságokat a népgyűlések terméből hozta magával, ezek voltak eszközei felfelé törekvésének és ma, férfikorának delén és sikereik csúcán nincs bátorsága ahhoz, hogy ezen jól bevált módszeren változtasson. A szónok úgy látszik éppen úgy fejlődött ki benne, mint az államférfi.

Herriot, ez a nyugodt és kövér polgár, nagy meglepetéssel szolgált. Szelid alakja messziről inkább jelentéktelennek látszik, azután viharos éljenzés közepette a szónoki emelvény felé halad és rögtön észreveszi mindenki: egészen egyszerűen jár, nem lép hatalmasokat, gond és megfontoltság van a lépésében, nem figyel másokra, önmagába néz és önmagában éli át, mit mondjon és hogyan legyen hasznára a világ-békének. Meggyőzően beszél, nincs mélység, sem erő, de szilárdság és szabotosság van kelemesen zengő hangjában, úgy, hogy az ember ösztönösen felfigyel a szavára és mindenkit magával ragad a hangja. Gesztusai inkább takarékosak, jobbkezt leggyakrabban nadrágzsebében, vagy szalonkabátjának hátsó zsebében tartogatja. (Macdonald világos ruhában, színes ingben szónokol.) Csak néha villan meg Herriot tiz ujjja a levegőben, mintha magához akarná szorítani egész hallgatóságát. Ha kitör a tetszés zaja, akkor egy elragadóan méltóságos mozdulattal utasítja el magát. Balkezevel úgy tesz, mintha egy kellemetlen legyet akarna odébb kergetni és zavartalanul beszél tovább. Valahogy ez van a mozdulatában: „ne tartsanak fel uraim, hiszen csak arra akarok kilyukadni, hogy a fiatal emberek ne gyilkolják meg többé egymást, béke legyen, sohse többé háboru, béke és nyugalom.”

Sohasem lehet megfigyelni benne a gyűlészónok ügyességét. Inkább hasonlít egy jó tanítómesterhez, aki igazságait tovább akarja adni és aki buzgóságában pápaszemét sokszor egész a feje bubjájáig tolja. Ha azután az ember közvetlen közelébe kerül, hirtelen látja, hogy

okos, szürke, jóságos és elgondolkodó szemű vannak Senki sem tud nála tisztább, polgárabb és franciább lenni. És minden pillanatban termetes, minden mesterkéltég nélkül való,

pontos és egészen szakszerű. És mégis minden olyan különös rajta éppen azért, mert pöz nélkül való és annyira meggyőzően filiszter, a szó legjobb értelmében ugyan, de mégis az.

A parlament őszi munkaprogramja

Közigazgatási és választási reform, sajtótörvény, új büntetőtörvény és a csendőrség átszervezése. Nagy állami rendeletek a belföldi iparvállalatoknál. A mai minisztertanács

(Bucaresti-Bukarest, szept. 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma déli-élt minisztertanács volt Bratianu Jonel elnökletével. S. veanu egészségügyi miniszter részletes jelentést tett a murfatlari sztrajkcsélemlenségről és az ottani segélyakcióról. A minisztertanács hárommillió hitelt szavazott meg az árvizek által megrongált dobudzsai hidak helyreállítására.

Chirculescu munkügyi miniszter a feyegető munkanélküliség veszélyéről számolt be,

amelynek elkerülésére közmunkák válnak szükségessé és kéri a kormányt, hogy a belföldi iparvállalatoknál nagyobb rendeléseket eszközöljön. A

minisztertanács ehhez hozzájárult.

Elhatározta ezután a kormány, hogy az őszi ülészek megnyitása után a következő törvényjavaslatokat terjesztik a parlament elé: **a közigazgatási, a választói reform, a sajtótörvény, a büntetőtörvénykönyv egységesítése és a csendőrség újjászervezése.**

Bratianu miniszterelnök hoinap egyhavi szabadságra Karlsbadba utazik. Távollétében Vaitoiann lesz a miniszterelnökhelyettes, a belügyi tárcát pedig Nistor fogja vezetni. Bratianu Viatila pénzügyminiszter közölte, hogy szeptember 19-án érkezik vissza a fővárosba. Ugyanekkor tér haza Tancred Constantinescu kereskedelmi és iparügyi miniszter is.

A kisantant mégis válaszol Apponyinak

Duca külügyminiszter ironikus kijelentése. A külföldi sajtó ellentétes hangon ír Apponyi beszédéről. Hymans einök Apponyi vádjairól

(Genf, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, Apponyi beszédében annak a reményének adott kifejezést, hogy a népszövetség revízió alá fogja venni a békeszerződéseket. Erre a kisantant képviselői tegnap értekezletre tartottak, amelyen elhatározták, hogy válaszolni fognak Apponyi állításaira. Duca külügyminiszter egy újságírónak ezt az ironikus választ adta:

— Elégtétellel hallgattam Apponyi beszédét, mert nem is tudtam, hogy a magyar delegátus annyira át van hatva a kisebbségek szeretetétől. Azelőtt épp az ellenkezőjéről tett tanúságot.

A külföldi sajtó a legellentétebb hangon is Apponyi beszédéről. A párisi „Matin” — mint általában az egész francia sajtó — megállapítja, hogy a magyar reakció vezére ezúttal az ázsiai provokátor szerepét játszotta a francia álláspont javára, amely garanciákat követel minden támadás ellen. A beszéd a győző elleni gyűlölettel volt áthatva, tiltakozás a trianoni béke ellen.

Az angol lapok közül a „Daily Express” ezeket írja: Reméljük, hogy

a népszövetség komolyan tárgyalni fogja kisebbségi kérdést.

Sir Herbert Samuel újabb megbízást kapott a kormányzásra

Öt évre hosszabbították meg mandátumát. Kedvezően intézték el a Palesztina-kölcson ügyét. Újabb közmunkák várhatók

(Jeruzsálem, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szeptember 2-án hivatalosan közzétették, hogy a brit gyarmatügyi hivatal megállapodott Sir Herbert Samuellel — ennek londoni tartózkodása alatt — arra nézve, hogy méltóságát mint Palesztina kormányzója mostani hivatali idejének lejárataától kezdődőleg további öt évre vállalja.

Sir Herbert Samuel e hó 3-án érkezett meg, Londonban eltöltött szabadsága után, Jeruzsálembe. Úgy hírlik, hogy szeptember második felében ismét visszautazik Londonba, hogy a gyarmatügyi hivatalban több, Palesztinát érintő fontos kérdésben, először a Palesztina-kölcson tekintetében, tárgyalásokat folytasson. A kormányzó ezúttal való londoni tartózkodása nyolc napig fog tartani.

A rövid távirati jelentés nagy politikai jelentőségű. Sir Herbert Samuelnek félvtizedes újabb kormányzói megbízása jelenti a zsidó álláspontnak a brit politikában való megszilárdulását és komoly érvényesülését. Eddigi működését mindig a bölcs mérséklet jellemezte és az a politikai tapintat, mely csak a kivételes tehetségű közéleti férfiaknak adható. Sir Herbert Samuel olyan időben vállalta a kormányzói méltóságot Palesztinában, amikor eszmei és gazdasági összecsapások, különböző irányban való új tájékozódások, érdekek és érzelmelek előretörése olyan atmoszférát teremtettek, amelyből a kivezető utat csak azok

Azok az angol politikusok és újságírók, akik legutóbb az utódállamokban jártak, ott meggyőződhetnek róla, hogy a kisebbségekkel szemben nem az emberiség, hanem az elnyomatás elvei érvényesülnek. A kisantant államainak, ha tisztá a lelkiismeretük, nem szabad visszariadniok a kisebbségek helyzetének nyílt megvitatásától.

Apponyi beszédére ma Hymans, a népszövetség einöke válaszolt. Kijelentette, hogy Apponyinak azon állítása, mely szerint a kisebbségekre vonatkozó panaszait a népszövetségben nem találhatnak megfelelő visszhangra, mert a népszövetségi tanács tagjai egyúttal az érdekelt államok képviselői, súlyos vádat jelent, mely azonnali választ kíván. Ami az Apponyi által felhozott kisebbségi panaszokat illeti,

a népszövetség tanácsa megkapta Holban Eriknek, a kisebbségi iroda vezetőjének részletes jelentését,

aki semmiféle gyanúsításnak nem tehető ki. Apponyinak meg kellett volna fontolnia, hogy szavainak visszhangja épp a kisebbségek sorában lesz kellemetlen és érinti bizonyos államok szuverénitását is.

találják meg, akikben a politikai okosság mellett megvan az a határtalan és önmegtagadásig menő mérséklet és higgadtság, mint ami Sir Herbert Samuel karakterében összpontosul.

Ujra való megbízatása legpozitívabb nyeresége a zsidó ügynek és garanciája annak, hogy a zsidó állam újjáépülése — feltéve, hogy a galut zsidósága ebben kívánatos módon támogatni fogja — abban a tempóban és azzal az intenzivitással fog haladni, amelyet az eddigi eredmények természetesen megkívánnak. Hogy Sir Herbert Samuel továbbra is hivatalában marad, jelenti — az általa kijelölt politikai felfogás helyessége mellett — még azt a különösen örömdetes tény, hogy az angol-palesztinai faggó kérdéseket sikerült kedvező módon lebonyolítani. Ezek közé tartozik mindenképp a Palesztina-kölcson ügye, amire nézve a kormányzónak sikerült Londonban végleges megállapodásra jutnia. A részletek végrehajtása tekintetében pedig, mint említettük, a szükséges instrukciókért Sir Herbert Samuel rövid tartózkodásra visszautazik Londonba. A kölcson lehetővé fogja tenni az országban nagyobb közmunkák megkezdését és ezzel egyidőben újabb zsidó tömegek Palesztinába vándorlását és ottan való elhelyezkedését. Remélni lehet, hogy a kormányzó újabb öt évi működése zavartalanabb és támadásoktól mentesebb lesz, mint az eddigi, amit Sir Herbert Samuel igazi zsidó önmegtagadással és férfiaságával töltött be.

Az Uj Kelet
Szerkesztő
Felelős sz.
Az Uj Kelet
jelő

— N
nagyvár
jában töl
Erő az
azért t
romanizál
liceumot.
lezzőgezi
rán fel
érhetett,
felelős
zött utasi
dése kö
vallunk,
rendelet
küzdünk.
kezdősége
Cluj E

— L
mintavás
alkalmá
ztában
vári egy
lozstári k
ben. Lep
ez idegen
szükségs
azt a kons
nagy szűk
tárgyalás
és Magyar
ügyeinek r
hajtsa m
tesen ism
zött létre
rendező sz
Csehszlová
su rendez
oldásig jut
lenni megk
dezza külf

— Leb
Párisi leve
szencziója
Lazare-pály
lebontása.
340 méter
néhány évv
törtétt, ame
a város eg
Földalatti
villamosvasu
egész raja
kálátok cs
föltte lévő
ütötték vo
leleményes
nehézséget,
metrót bur
függetlenít
vezetékkef
bontották le,
sem szünetel
részletekben,
munka ered
egyszerre cs
kezések és
el. Egy ut
kapcsolta át
Leut szabad
futottak a v
robogott ker
járók rendel

— Vasut
gazdasági
meg Beszter
egyestlet kiál
vezérgazgat
vezetményt ad
sület tagjainak
utazásra érván
vány felmutat
vételére jogos
és Fritz Konne

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felölös szerkesztő Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— Nyilatkozat. A „Lupta“ tegnapi száma a nagyváradi cionista konferenciáról szóló beszámolójában többek között azt írja, hogy dr. Marton Ernő az általános vita során történt felszólalásában azért támadta dr. Klein Miksát, mert állítólag ő romanizálta el, a cionisták elvei ellenére, a Tarbutliceumot. Az igazság kedvéért szükségesnek tartjuk leszögezni, hogy a romanizálás kérdése a vita során fel sem merült. Támadás ezért dr. Kleint nem érthette, mert a román tanítási nyelvet a Tarbut feléles kuratóriuma vezette be a kormány határozott utasítására. A vita kizárólag az Uniunea kérdése körül forgott, amelyben ellentétes álláspontot vallunk, míg Anghelescu miniszter jogfosztó iskola-rendeletei ellen mindig együttesen küzdöttünk és küzdünk. Fenti nyilatkozatunkat a „Lupta“ szerkesztőségének is megküldöttük.

Cluj Kolozsvár, 1924 szept. 11.

Dr. Klein Miksa

Dr. Marton Ernő

— Lepadatu egyetemi tanár beszéde a mintavásári előadás cikluson. A mintavásár alkalmával rendezett közgazdasági előadások sorozatában esztörtökön délelőtt L. Lepadatu kolozvári egyetemi tanár tartotta meg előadását a kolozvári kereskedelmi és iparkamara nagytermében. Lepadatu részletesen fejtegette a Románia és sz. idegen országok között fennálló rendezésének szükségességét, melynek hiánya erősen késlelteti azt a konszolidációt, melyre az országnak olyan nagy szüksége van. A román-magyar gazdasági tárgyalások alkalmával szerződés jött létre Románia és Magyarország között a biztosító társaságok ügyeinek rendezésére, melynek gyakorlati végrehajtása még mindig késik. Előadó azután részletesen ismerteti a Románia és Magyarország között létrejött s a biztosító intézetek viszonyát rendező szerződést. Hangsúlyozta az előadó, hogy Csehszlovákia a magánadósságok ügyét már teljesen rendezte, míg ez Romániában csak a félmegoldásig jutott el. A gazdasági konszolidáció feltételül megkivánja, hogy Románia sürgősen rendezze külföldi magánadósságait.

— Lebontották a párisi Batignole-utcát. Párisi levelezőnk írja: Párisnak jelenleg legnagyobb szenzációja a város északnyugati részén a St. Lazare-pályaudvar közelében lévő Batignole-alagút lebontása. Szomorú nevezetesség fűződik ehhez a 340 méter hosszú földalatti pályaudvarbejáratához néhány évvel ezelőtt rettenetes szerencsétlenség történt, amelynek többszáz áldozata volt. Az alagút a város egyik legforgalmasabb helyén fekszik. Földalatti vasut, vízvezeték, villamosvezeték és villamosvasut, kanalizáció, csőposta és privát kábelek egész raja megy rajta végig. Ha a lebontási munkálatok csak egy napig megállították volna a föléltető forgalmat, mintha a város főútjait utózták volna át, megbénult volna minden. A leleményes francia mérnökök úgy oldották meg a nehézséget, hogy először a földalatti vasutat, a metróút burkolták ideiglenes ketrecekkel. Ezzel függetlenítették a földtől. Majd a kábeleket, vízvezetékvezetékét máshova. A nehéz falakat úgy bontották le, hogy a vasúti közlekedés egy percig sem szünetelt. Majd három nagy hidat építettek rézelekekben, észrevétlenül. Senki nem látta a munka eredményét, míg most, két év múlva, egyszerre csak eltűntek a leplező ideiglenes építkezések és egész más kép tárult a bámuló párisiak elé. Egy utca eltűnt és helyette három nagy hid kapcsolta át a háromszáznegyven méternyi utat. Lent szabadon, kiszélesítve és megsokszorozva futottak a vágányok, az egyik hidon a metro robotgott keresztül, a másikkal a kábelek és gyalogjárók rendelkeztek, míg a harmadik az autóbilobé.

— Vasúti kedvezmény a beszercei mezőgazdasági kiállításra. Szeptember 24 én nyílik meg Beszerceen az erdélyi szász mezőgazdasági egyesület kiállítása. Ebből az alkalomból a CFR. vezérigazgatósága hetvenöt százalékos vasúti kedvezményt ad október másodikáig bezárólag az egyesület tagjainak. A kiállításra utazók oda- és visszautazásra érvényes féljegyet kapnak tsgági igazolvány felmutatása ellenében. A kedvezmény igénybevételére jogosító igazolványok csak Franz Schöpf és Fritz Konnerth aláírásával érvényesek.

Anglia egész haderejét rendelkezésére bocsátja a népszövetségnek

(London, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A genfi konferencián Boncour francia delegátus beszédet tartott a leszerelés kérdésében. Erre lord Parmoor kijelentette, hogy Anglia teljes haditengerészetét és gazdasági forrásait a népszövetség rendelkezésére bocsátja. Anglia kikötései csak azokra a szerződésekre vonatkoznak, amelyek a döntőbírói szerződésbe nem lesznek belefoglalva. Anglia nem követeli Németország szonali

belépését a népszövetségbe, de a német kormánynak esetleges erre vonatkozó kérését természetesen par-to'ni fogja.

Lloyd George nagy beszédében foglalkozott az angol-orosz szerződéssel. Szerinte a szerződés a szélhámosság és csobaság gonosztette. Hihetetlen, hogy nagyösszegű kölcsönt nyújtsanak olyan ország kormánynak, amelynek módszerei minden kereskedelmi forgalmat megzavaró rabló módszerek.

Uj progresszív párt alakul a kormány átvételére

Szeccsesszió a polgári pártokban. Orientálódás a nyugati politika irányába. Koalíciós kormány jön progresszív elemekkel

(Cluj-Kolozsvár, szept. 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlamenti élet szünetelése alatt folytatódnak a pártok közötti tárgyalások olyan fuzó megalkotására, amelyből egy kormányképes alakulás jegecesedhetik ki. A nemzeti párt és a parasztpárt közötti hosszas és eredménytelen tárgyalások után a polgári pártokban az a meggyőződés érlelődött meg, hogy a négy kormányképes párt progresszív elemei egyetlen pártban tömörülnek

olyan programmal, amely hozzáalkalmazódik a bel- és külpolitika követelményeihez, átvennék a liberálisoktól a hatalmat.

A tárgyalások e tekintetben már megkezdődtek egyfelől a liberálisok haladó részeivel, másfelől azokkal a nemzetipárti politikusokkal, akiknek az Okiráltságban vannak jelentősebb kapcsolataik és a külföldön is tekintélyt és súlyt képviselnek. Tekintetbe jöhetnek még a nemzeti néppárt (Partidul Naționalist al Poporului) kimagasló államférfiai, így elsősorban Jorga prosszor és a néppárt tavaly kivált frakciójának vezetői és e frakció bánági elemei.

A parasztpárt teljesen ki van kapcsolva ebből az akcióból és a polgári pártokból kiváló progresszív frakciók ezzel tüntetni kívánnak amellett, hogy minden forradalmiságtól távol álljanak

és a hatalom átvétele esetén olyan koalíció uralkodna, amely minden vonatkozásban a

— Engedélyezték a jugoszláviai Magyar Párt működését. Belgrádból jelentik: Miat ismeretes, a Pasic-kormány belügyminisztere pár hónappal ezelőtt feloszlatta a nagygyűlésre készülő Magyar Pártot. A feloszlátás ellen a Magyar Párt panasszal fordult az államtanácshoz, amelynek döntése előtt az uj Davidovics kormány vizsgálat tárgyává tette elődének határozatát. A vizsgálat megállapította, hogy a feloszlátó-határozat törvényellenes. Cernovics belügyminiszter ennek alapján közölte a Magyar Párt belgrádi küldöttségével, hogy a feloszlátást elrendelő miniszteri határozat további végrehajtását felfüggesztette, amiről az alárendelt hatóságok is értesítést kaptak már.

— Moszkvában halálra ítélték egy jósnőt. Moszkvából jelentik: A legfelsőbb moszkvai törvényszék halálra ítélte Feriakovna Anasztázia asszonyt, aki húsz asszonyt és leányt gyilkolt meg. Az asszony előbb egy rablóbandának a vezetője volt s amikor ez az üzlet nem jól ment, letelepített egy városban és mint jósnő kereste meg kenyérét. Amikor kliensek jöttek hozzá, akik kíváncsiak voltak jóvendő sorsukra, meghajította maga előtt fejüket, szétválasztotta a hajukat, hogy a fejbőrükön bizonyos jeleket keresse, amelyekből megállapíthatja a jóvendőt. Amikor a jóvendőre kíváncsi áldozatok ilyen helyzetben ültek előtte, fejszérel a koponyájukra vágott és szétcsatolta. Amikor a rendőrség felfűt, hogy számos asszony, akik a jósnőnél voltak, nyomtalanul eltűnt, házkutatást tartottak. A házkutatásnál két véres fejszét, késeket és két revolvért találtak. A tárgyaláson a borzalmas gyilkosságok elkövetője semmi mást nem tudott felhozni mentességül, hogy ellenállhatatlan gyilkossági mánia vett rajta erőt.

— Oroszország platinatermelése. A háború előtt Oroszország szolgáltatta a platina világtermelésének kilencvenöt százalékát. Akkoriban az orosz bányák évi termelése kétszázötvenezer uncia volt. Jelenleg az egész platinabányászat az Ural Platintrószat kezében van, amely eddig negyvenezer uncia termelt, de reméli, hogy az ideai produktiót site-rülni fog százezer uncia emelni.

rend és a kormány őrzője lenne.

Az új koalíció uralma új orientálódást jelentene a politika minden vonatkozásában, elsősorban gazdaságiakban és a külügyek terén. A mostani kormány pénzügyi politikája ugyanis nemcsak azért nem vált be, mert eleinte ki akarta zárni a külföldi tőke közreműködését a nemzeti javak kiaknázásában, hanem főleg, mert ettől az elvétől később eltért. Ez a taktika a külföld bizalmatlanságát idézte föl. De ettől a körülménytől eltekintve, az

új orientálódást föltétlenül szükségessé teszi a progresszív légkör, amely a francia és angol választások nyomán és a radikálisok előretörése következtében egész Európában kialakulóban van.

Maga a kormány is érzi, hogy Románia e tekintetben nem kapcsolódhatik ki az európai áramlatból, viszont nem hajlandó a vezetésben ma, amikor törvényhozás két házában többség fölött rendelkezik, olyan pártot is részesíteni a hatalomban, amelytől elvi tekintetben szinte áthidalhatatlan ellentétek választják el.

Az említett pártokból való szeccsessziót már a közeljövőben nyilvánosságra hozzák és egyúttal megállapodnak az új párt nevében, programjában és legközelebbi akcióiban. E bejelentés valószínűleg az új párt mostanában meginduló lapjában fog megtörténni. Hir szerint a párt Erdélyben is nagyarányú propagandát fog kifejteni egy a közeli hetekben megjelenő újság hasábjain.

— Tíz hónapra ítélték a nyitrai homoszexuális-pör főhősét. Kassáról jelentik: A napokban tárgyalta a nyitrai törvényszék Tódor Vilmos butorkereskedő homoszexuális üzelmekből eredő ismeretes bűnpörét. Mint az Uj Kelet is megírta, a beteges hajlamu kereskedő büne H. J. duk Alajos altiszt engedelmessége nyomán került napvilágra. Hajduk azonban nem volt az egyedüli, akit Fodor Vilmos tönkretett, sok fiatal katonának, szerelőnek, pincérnek kesé itette el az életét és nem egy ember betegedett meg súlyosan üzelmek következtében. A butorkereskedő örültséget szimulált a vizsgálati fogságban, de mivel nem ez volt az első eset, hogy szimulációval akarta elterelni magáról a figyelmet, F. d. r. ugyanis büntetett előéletű, a trükk nem sikerült. A perbeszéd megtagadása után a bíróság rendkívül hosszú tanácskozás után Fodor Vilmost csalás, sikkasztás, rágalmozás és erőszakos fajtalankodás büntette címen 10 havi fogságra ítélte, melybe a vizsgálati fogságot beszámítják. Enyhítő körülménynek tudták be a részleges bűnszerűséget. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, F. d. r. ellenben fellebezett.

— A Palesztinahivatal közleménye. Miatán a legközelebb október 3-án induló hajó a közbeeső ünnepek miatt nem alkalmas arra, hogy vele zsidó kivándorló utazzon, a bukaresti központi Palesztinahivatal megegyezésre jutott a Serviciul Maritinal Roman vezetésével, hogy a „Romania“ nevű hajón kívül, melynek rendes indulási ideje szeptember 12 ike és október 3 ika, még egy „Imparatul Traian“ nevű hajó szeptember 23-án indul. Az „Imparatul Traian“ hajó szeptember 28-án reggel érkezik Jaffába.

* Folyó hó 14-én délután fél 5 órakor az Izr. Jótékony Nőegylet „Napközi Gyermekotthona“ Calea Victoriei 85. szám alatt évszázó ünnepélyt rendez, melyre a Nőegyleti tagokat és érdeklő közönséget szívesen látjuk.

* Berger Béla, a városszerte ismert kiváló zenepedagógus felgyógyult hosszas betegségéből és a napokban újra megkezdte a tanítást. A kiváló zongoratanár zeneiskolájába naponta lehet biratkozni. (Kinizsi-u. 3)

KÖZGAZDASÁG

Nem hosszabbítják meg a mintavásár tartamát

Az Ugir kiküldöttel a mintavásárról. Török kereskedelmi attasé a mintavásáron

(Claj Kolozsvár, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyes bukaresti lapok azt a hírt közlik, hogy a mintavásár tartamát a vezetőség egy héttel meghosszabbítja. Az Uj Kelet munkatársa érdeklődött a mintavásár vezetőségénél a hír valóságára felől, ahol azt a felvilágosítást nyerte, hogy a meghosszabbításról szó sincs, a mintavásár e hó tizennegyedikén, dacára a még mindig nagyarányú érdeklődésnek, végleg bezárul. Már csak három nap választ el a mintavásár bezárásától, mégis a külföldi és belföldi látogatók még egyre érkeznek a mintavásárra. A tegnapi nap folyamán az UGIR központi elnöke, Dobrescu is meglátogatta a

mintavásárt s a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott a mintavásár gazdagságáról és az erdélyi ipar nagyszabású teljesítményeiről. Kijelentette, hogy a regáti gyáripárosok szövetségében a látottak megerősítették azt a meggyőződést, hogy teljes erejükkel latba kell vetni befolyásukat a kormányánál szíriányban, hogy gazdasági intézkedéseivel az erdélyi ipar fejlődését el ne gáncsolja. Megjelent a mintavásáron dr. Lendvai István, a bánáti Gyáripárosok Szövetségének főtitkára is, aki szintén legnagyobb elismeréssel nyilatkozott az erdélyi ipar teljesítőképességéről. Üzletkötések az utóbbi napokban meglehetősen nagyszámban voltak.

A lej emelkedése miatt ellanyhult a magyar piac. Budapestről jelentik: A magyar piacra a lej emelkedésével kapcsolatban a forgalom igen kicsi méretek között mozog. Bár a fa-érdekeltségek kaptak bizonyos tarifakedvezményt az exportnál, ettől azonban csak a tranzit forgalom megélénkülését lehet várni, ami a belföldi forgalomra nem lesz kihatással. Az árak egyre emelkednek.

Szénpályaudvart létesítettek Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: A Román Osztrák Kereskedelmi Bank Nagyváradon szénpályaudvart rendezett be, ahol nagymennyiségű ruhrvidéki és lengyel-szilészi közszén beraktározását fogja eszközölni. A bank vezérigazgatója megszervezte a ruhrvidéki és lengyel-szilészi szén rendszeres szállításának lehetőségét. A bankkal a CFR. is szerződést kötött szénzállításra.

Mennyi a Banca Nationala vagyona? Most adta ki a Banca Nationala legújabb helyzetjelentését. Eszerint augusztus 16-án a bank vagyona a következő volt: érckészlet 6 milliárd, 135 millió 858 ezer 317 lej, (amiből letétbehelyezett arany 428 millió 139 ezer 680 lej, aranypénz a pénztárban 126 millió 330 ezer 912 lej, rudarany 8 millió 486 ezer 647 lej). Diszpozícióképes kötelezvények és aranyraszóló kincstári bonok 5 milliárd 527 millió 901 ezer 078 lej értékben. A forgalomban levő bankjegyek összértéke 18 milliárd 396 millió 564 ezer 697 lej. A lezártított értékpapírok 6 milliárd 333 millió 423 ezer 622 lej, közvagyonra adott kölcsönkötvények 445 millió 466 ezer 071 lej, a kincstári szükségletek fedezésére nyújtott állami kölcsön összege 4 milliárd 50 millió 513 ezer 577 lej tesz ki. A pénzügyesítésre adott állami kölcsön 7 milliárd 25 millió 991 ezer 421 lej, a folyószámla és felmutatása szülői vevények értéke 243 millió 662 ezer 935 lej.

Az Erdélyi Bankszindikátus ülése. Az Erdélyi Bankszindikátus csütörtökön délután dr. Gyárfás Elemér elnökletével ülést tartott, melyen a megjelentek a bankokat legközelebből érdeklő aktuális kérdéseket tárgyalták le. Az ülésen a hadikölcsönök ügyének rendezésével, a hadikölcsön-lombardok kérdésével foglalkoztak. Dr. Gyárfás Elemér bejelentette, hogy a román magyar pénzügyi egyezmény Románia részéről már ratifikáltatott, ami rövidesen Magyarország részéről is megtörténik. Ezután az ülés belső szervezeti ügyekkel foglalkozott.

A lipcei mintavásár sikertelensége. Lipcseből jelentik: A súlyos német gazdasági helyzet miatt a mintavásáron rendkívül kevés üzletet bonyolítottak le. A mintavásáron kiállító kereskedők körében az üzlettelenség nagy lehangoltságot keltett.

A Vajdaságban kicsöbb lesz a komló. Ujvidékről jelentik: A környéken a komlótermés jóval több, mint a tavaly volt. Minőségileg azonban nem ilyen kielégítő a termés. Előreláthatólag az ideai komló ára jóval alatta marad a tavalyinak. Ujvidékre már is számos cseh és németországi komlókereskedő érkezett, hogy a komlótermést összevásárolják. A komló árát külföldi világpiacok állapítják meg. Mivel ez évben Csehszlovákiában és Németországban is jobb volt a termés a tavalyinál, a világpiaci árak is sokkal kisebbek lesznek, mint tavaly.

A mai valutapiac

A román egyházi ünnep miatt a mai napon szünetelt a bankok devizaforgalma.

Valutapiac szeptember 11-én:

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 126.75—126.75, Amsterdam 204.00—204.00, Newyork 532.25—532.50, London 2369.00—2370, Páris 2815.50—2835.00, Miláno 2325—2330.00, Prága 1595—1595.00, Budapest 69.00—69.00, Belgrád 700.00—697.50, Bukarest 285.00—285.00, Varsó 102.50—102.50, Bécs 75.75—75.75.

Bezárult a nagyvárad mintakiállítás. Nagyváradról jelentik: A kereskedelmi csarnok által rendezett nagyvárad mintakiállítás a tegnapi nap folyamán véget ért. A kiállítást mindennap nagy közönség látogatta és megtekintették a regáti és bukovinai kamarai delegátusok is, akik elismerésüknek adtak kifejezést a modern és fejlett nagyvárad kereskedelmén és ipar iránt. Számosan rendeléseket is eszközöltek és kereskedelmi összeköttetéseket létesítettek. A kiállítás tegnap este hangverseny keretében ért véget.

A lengyel gyáripárosok szövetsége a konszolidációért Varsóból jelentik: A lengyel gyáripárosok szövetsége előterjesztéssel élt a kormányhoz a gazdasági válság enyhítése érdekében. A felterjesztés a gazdasági krízis megszüntetését úgy véli elérhetőnek, hogy az állam az igénybe vett szállítások ellenértékét azonnal kifizeti. Felhívja a szövetség a kormányt, hogy széleskörű lezárási politikát üzzön és közvetlenül ipari váltókat is számoltson le. A szövetség a kormány feladatává teszi, hogy a lengyel ipar számára olcsóbb külföldi kölcsönöket szeressen és beruházás céljaira hosszú lejáratú kölcsönök álljanak a gyáripár rendelkezésére. Kéri továbbá a szövetség a forgalmi adó eltörlését, a vántarításnak, kiviteli engedélyek kérdésének az iparpártolás szellemében való átdolgozását.

SPORT

Bécs kétnapos futballeseményei

Vasárnap és hétfőn Bécsben szenzációs futball program került lebonyolításra, melyben a Hakoah kiváló gárdája nagyszerűen kivette részét. Bár első nap vereséget szenvedett, általános az a vélemény, hogy a Hakoah ma teljesítményének tetőfokán áll és olyan támadócsapattal rendelkezik, aminővel egyetlen csapat sem a kontinensen. Nem várt sikerrel szerepelt a San Sebastian Real Sociedad nevű spanyol csapat az Amatőrök kétnapos körmérkőzésén, amelyen tudvalevőleg az MTK is szerepelt és mindkét nap vereséget szenvedett. Részletes eredmények:

Simmering—Hakoah 7:6 (5:3). Noha a zsidó csapat elvesztette a mérkőzést, a mérkőzés erkölcsi győztese mégis csak ő v. l. Olyan támadást vezetett a csatársor a Simmering ellen, hogy ha mindvégig teljes csapattal küzdhetett volna, az eredmény egészen másép alakul. A hitán Guttman azonban már első félidő harmadik percében olyan ezerarcúellenül esik el, hogy homlokán súlyos sebet szenvedett és ettől a perctől kezdve végig nélkülözi öt csapata. Nemsokára követi őt Fried is, aki szintén megérül és így kilenc emberrel kénytelen működni a Hakoah.

Rapid—Sportclub 4:1 (0:1). Hakoah—Rapid 7:3 (3:3). Hétfői eredményével alaposan rácafozt a zsidó csapat előző napi vereségére. A Hakoahban ekkor játszott először Eisenhofer, aki nagyszerű játékot produkálva 3 gólt rugott.

Simmering—Sportclub 3:2 (1:2). Vienna—Real Sociedad (San Sebastian) 1:0 (1:0). A Vienna csak szerencsével győz a spanyolok felett, kiknek játéka Bécsben nagy tetszést keltett.

Real Sociedad—Amateure 3:2 (3:0). A hétfői mérkőzést megnyerték a spanyolok s ez az első győzelmük turájuk alkalmával.

Rudolfshügel—Nicholson 2:0 (1:0). A Comitetul Central ülése. A bukaresti Central vasárnap tartotta rendes havi ülését, amelyen többek között elhatározták, Tatár Coriolan dr. indítványára, hogy Jakobi Dadi lábsértülését, amelyet az olimpiai turán bécsi játéka alkalmával szerzett, az FSSR. költségén fűrdőn gyógykezeltetni fogják. Ezzel kapcsolatba szóba került a játékosok biztosításának ügye is és úgy határoztak, hogy a biztosításokat vigyék keresztül Kovács Miklóst, a futballszakosztály elnökét, állásában ismét megerősítették és a tagok valamennyien a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak munkájáról és bizalmukról biztosították.

A KAC—Haggibbor mérkőzésre nagyban folynak az előkészületek. Mindkét csapat, hogy az új pálya talaját megszokhassa, a héten többiében trenírozott rajta. A Haggibbor valószínűleg egy új játékosal megerősödve veszi fel a küzdelmet, ha részére játékeengedélyt tud szerezni. Az új csatárjátékos, Krausz eddig Grátan játszott.

Apró hírek. Markovics, a nagyvárad NAC hitűnő védőjátékosa, négy év után elhagyja egyesületét és Csernovitzba költözik, ahol a Makkabeában fog játszani. — A nagyvárad Törökülés vasárnap Nagyszalontán játszik bajnoki mérkőzést. — Kolozsvárt a városi sporttelepen szombaton és vasárnap galamblovó verseny lesz Kolozsvár város bajnokságáért Károly trónörökös védnöksége alatt. — Az országos atlétikai verseny Kolozsvárt kerül lebonyolításra 27—28-án. — Georgescu mérnök, az intézőbizottság elnökének kijelentése szerint Kolozsvárt a bajnoki szezon a jövő vasárnap kezdődik meg.

A KKASE Aranyosgyéresen. A kolozsvári kereskedő futballcsapata vasárnap az aranyosgyéresi Sarmei (a volt Concordia) csapatával játszik barátságos mérkőzést.

A mintavásár tartama alatt állandó nagy szőrmekiállítást rendezek

Rader No. 1329
„Mode de Paris“
S. Eisenstädter
 Cluj, Piața Unirei 12

Kirakataim megtekinthetők minden este 10 óráig

Gye
 gyar Sz
 képen fo
 a másod
 ték akar
 mind a
 operett o
 szenzáció
 Hét fran
 a zenét
 munkába
 jó szerep
 Grünwal
 mük,
 aratta a
 Bányász
 mozdulat
 végig mu
 vonás fin
 árult el
 tezek tán
 ötlettel
 Anna, az
 tagja, ha
 nek is tu
 fölénnyel
 adott a s
 matyiszer
 mesterkél
 mannequin
 Teri sokat
 Dayka M

A Vö
 ma felépít
 a tervezők
 óta dolgoz
 konstrukció
 vány, a m
 szinpadit
 benyomásá
 valóságos
 vonások s
 sen keszen
 a kora reg
 szinpadon
 arra, hogy
 nálunk ben
 Gyurko
 kovics lány
 sen nem té
 Horkay Fe
 Gyere
 vasárnap ne
 fog színreke
 kert aratott
 Miután az
 elővételben

SZÍNHÁZ-MŰVÉSZET

Gyere be rózsám. (Operettbemutató a Magyar Színházban). Ennek az operettnek tulajdonképpen főlétes a harmadik felvonása, mert már a második felvonás után vége van. Igaz, ha őszinték akarnának lenni, azt kellene mondjuk, hogy mind a három felvonás főlétes és az egész operett csak arra jó, hogy az előző párisi szalon szezenziós kreációval kápráztassa el a közönséget. Hét francia „mester“ tákolta össze a librettót és a zenét és sikerült is rekordot teremteniük a főrcmunkában. Az egész darabban egyóbként egyetlen jó szerep van, amit a kolozsvári szereposztás a Grünwald és Steiner cégnek osztott ki. Az ő selymük, csipkékük és leheltszerű fehérreentjük aratta a legnagyobb sikert. A szereplők közül Bányász volt legjobban elemében. Minden mezdulatából őszintős, pazar derű áradt szerte, végig mulatságosan bohókás volt, a második felvonás finálójában pedig valóságos drámai erőt árukt el. Ő volt egyóbként a darab központja, grotesk táncosával megmentette a szerepsétslen és lélettelen operettet a teljes bukástól. Zöldhelyl Anna, az operett-ensemble legkellemesebb hangu tagja, hangjának meleg tónusa még e rossz szerepnek is tudott szint adni. Ihsász Aladár „pesti“ főlényel uralta a színpadot, egyéni izt és hangot adott a szerepének, bár gesztusaiban sok a felmatyiszzerű. Erényl Böke majdnem szétpattant a mesterkelt temperatuától, nem tudta eltálsálni a mannequin közvetienségt. Tompa Béla és Tarnay Teri sokat küzködtek a nem nekik való szereppel. Dayka Margit biztató jövőt ígér. (—p—)

Színházi iroda közleménye

A Vörös Malom. A színikör tágas udvarán ma főlépitették próbaképen a vörös malmot. Még a tervezőknek is és a munkásoknak, akik hónapok óta dolgoznak megfeszített erővel ezen a hatalmas konstrukción, meglepetés volt ez az impozáns látvány, a mit a kolosszális gépezet nyújtott. Nem színpadi díszlet, hanem komoly grandiózus épület benyomását kelti vasajtóival, állványaiival, füstölgő, valóságos kéményeivel. Már csak az utolsó esetvonások s a nézőtér átalakítása szükséges s teljesen készen áll a Vörös Malom. A színészek pedig a kora reggeli óráktól késő délutánig próbálnak a színpadon úgy, hogy minden reménység meg van arra, hogy a Vörös Malom világvárosi nivón fog nálunk bemutatásra kerülni.

Gyurkovics lányok — 4 órákor. A Gyurkovics lányok szombat délutáni előadása kivételesen nem félnégykor, hanem 4 órákor kezdődik. Horkay Ferit Tompa Béla először fogja játszani.

Gyere be rózsám. Pénteken este harmadszor, vasárnap negyedszer és hétfőn este pedig ötödször fog színrekerülni az idei évad első, rendkívüli sikert aratott operette újdonsága a Gyere be rózsám. Miután az új operette eddigi előadásaira mindig elővételben keltek el a jegyek, tanácsos előre gondoskodni jegyekről. A dívatikkék revüjét, amelynek olyan nagy sikere volt a premiáren, a Steiner és Grünwald cég rendezte s rendezi minden előadáson.

Zsidónő — vendégekkel. Szombaton este Halévy hatalmas operája, a Zsidónő fog színrekerülni. Eleázárt Borelli Giacomo a bukaresti operaház híres olasz tenoristája, Recht Lévy Ilonka, Eudoxiát Baranyay Jolán és Brogny baborost Pfeiffer Altréd éneklí a szombati előadáson.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Péntek: Gyere be rózsám (3-adszor, napi bérlet 9 sz., A, sorozat 36)

Szombat d. u. fő 4 órákor: Gyurkovics Lányok (Tompa Bélaival. Mérsékelt helyárákkal. Sorozat 37)

Szombat este 8-kor: Zsidónő. (Lévy Ilonka, Baranyay Jolán főlépésével, Giacomo Borellinek, a bukaresti operaház tenoristájának vendégjátékával. Mérsékelt emelt helyárákkal. Premier bérlet 3 szám, sorozat 38)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Péntek, szeptember 12. Az asszony és az apacs. Szentimentális dráma a bankárok életéből 6 felvonásban. Főszerepben Makowka Helén.

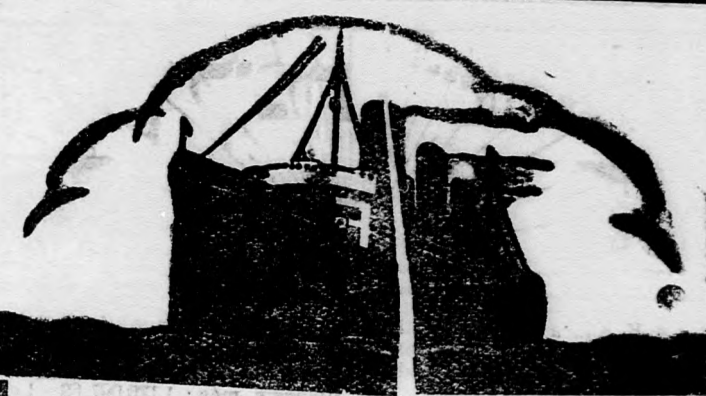
Uránia-Mozgó. Péntek, szeptember 12. A halál jegyese. Szezenziós kaleadrdra 6 felvonásban. Főszerepben Marcco az erőművész.

Apollo-Mozgó. Péntek, szeptember 12. Harcba a kötelességgel. Nagy amerikai cow-boy kalandok. 6 felvonásban. Főszerepben William Hart.

Radtó Mossa No. 401

SÁNDOR ÁGOSTON
 UTÓDA **CLUJ**
 Unió-u. 2

Férfidivat különlegesség, legfinomabb fehérneműk saját műhelyemben készülnek

Hamburg--Amerika Linie
 United American Lines

Rendszeres és direct vonalak modern gyorsgőzösökkel

Kanadába Argentínába Braziliába Cuba és Mexikoba

valamint heti Észak-Amerikába legújabb „Alkészeri utazás „Deutschland“, „Resolute“ és „Reliance“ gőzseinkkel. — Díjtalan felvilágosításokkal az összes utazási lehetőségekről mindenkor szívesen szolgál a

Romániai vezérképviselőt:

Lazar H. Lazarovitz

Központ: Timişoara. Str. Mercy 2. Telefon 16-58, valamint fiókjai: Bukarest, Calea Griviţei No 183, Arad, Str. Eminescu 12, Oradea-Mare, P. Mihai Viteaz 5, Sighişoara, Piata Unirei 34.
 Lloyd 2309

RÓTH cipész

CLUJ, Str. St. O. Iosit

volt Széputa

RADOS & CO

Festéknagykereskedés Cluj, Cal. Reg. Ferdinand

21

TELEFON: 6—92

Állandó nagy raktár:

Marx lackok * Alberdingk firnisz * Peterswaldi zinkweiss * Vegyi és föld festékek * Nürnbergi ecsetek.

Hirdessen az Uj Keletben!

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürnbergi-, diszműáru és játékaru nagykereskedése

Nussbaum Testvérek

Târgu-Mureş (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200

ELADÁS CSAK VISZONT-ELADÓKNAK

Szőrme és fonalfestés!

Ószi ruhákat és bármilyen kelmét a legjobban fest és tisztít **„KRISTÁLY” KELMEFESTŐ-GYÁR** CLUJ

Szőrme és fonalfestés!

Eseményei

szezenziós futball melyben a Hakoah te részét. Bár első os az a vélemény, nek tetőfokán áll k, aminővel egyet Nem várt sikerrel al Sociedad nevű étnapos körmérkő. MTK is szerepelt vedett. Részletes

(5:3). Noha a zést, a mérkőzés vlt. Olyan táma. Simmering ellen, l közdhetett volna, likul. A hitűnő dő harmadik perel, hogy homlo. ettől a peretől a. Nemsokára kö. eséről és így ki- s Hakoah.

Hétfői eredmé- csapat előző napi játékozott először kot produkálva 3

2 (1:2). Vienna— 1:0 (1:0). A spanyolok felett, zést keltett.

3:2 (3:0). A spanyolok s ez az al.

2:0 (1:0).

se. A bukaresti des havi ülést, áx, Tatár Coriolan Dudi lábeértlést, játéka alkalmával ön gyógykezeletni került a játékosok határozott, hogy Kovács Miklóst, a ában ismét meg- ien a legnagyobb ról és bizalmukról

közésre nagyban csapat, hogy az héten többiben előszínlleg egy új a küzdelmet, ha ni. Az új csatár- átszozott.

gyvadári NAC bi- elhagyja egyesü- ol a Makkabea- di Tőrekvés va- jnoki mérkőzést. lepen szombaton y lesz Kolozsvár nőrőkös védők- kái verseny Ko- —28 án. — Ger- elnekének kijelea- i szzen a jövő

na. A kolozsvári nap az aranyos-) csapatával ját-

dezek

er

nirel 12

r á i g

קר קומת ישראל

A K. K. L. a zsidó Palesztina földjét vásárolja vissza. Az Erdélyi kolónia földjének visszavásárlására 1924-ben 2.000.000—Leit kell összegyűjteni. — Eddig begyűlt 879.902.31
Hiányzik még: 1.120.097.69 Lei

XIX. sz. kimutatás folytatása

Rendes perselyek: Tileagd: Weinstein Andor 126, Gerő Irma 109, Lindenfeld Miksa 100-50, Schwartz Zsigmond 90, Fried Sándor 91, Krausz Mihály 80, Österreicher Ede 90, Weisz Jakab 77, Ritter Albert 66, Schwartz Lajos 66, Fenyvesi Böske 60, Wégner Jenő 40, Farkas Ignác 52, Dr. Grünbaum József 45, Ritter Bernát 52, Feldmann Sándor 100, kisebbek 457 (2224-50) **Ineu:** Kappel József 47, **Sacodat:** Marton József 45, **Uilac:** Krausz Sámuelné 95, kisebb 30 (125), **Sibiu:** Goldstein Ezekiel 115, Löwy Dávid 83, Klogott Zseni 72, Eliás Ede 68, Sonderling iroda 62, Dr. Gerendi Béla 51, Müller Mihály 89, Grünfeld József 53, Bolsenbaum Salamon 50, Márk Jenő 51, Schikler Izsák 46, Scheinhaut Ignác 44, Schwartz Bubi 41-50, kisebbek 773-95 (1.790-45) **Nasfaláu:** Salamon Izsák 74, kisebbek 32 (106—) **Cluj:** Goldstein Ernő 52, **Uoarâ:** **Benjamin Rózsika és Berkovits Bella** gyűjtése: Benjamin Rózsika 134, Kohn és Tsa. 107, Berkovits Bella 92, Salamon Ferenc 90, Kiss Magda 42, Farkas Jakab 68, Farkas Simon 40, Dr. Dénes Arthur 40, Dr. Hunwald Ernő 42, Dóri Lázár 40, Kohn és Léb 60, kisebbek 311 (1.066—) **Turda:** 1.163, (részl. legk.) **Zâu de câmp** kisebbekből 70 (235—) **Odorhei:** Hirsch Herman 100, Klein Albert 87, Cseh Lipót, Farkas Márton, Gottesmann Vilmos, Hirsch Lajos, Iszákovits Bernát, Hirsch Gyula, Dr. Kálmán József Löbl Mendel, Szőlősi iroda, Szeszfinomító r.-t. 50—50, Ritter Lipótné 44, Hirsch Rudolf 43, Dr. Ács Lajos, Helyi csoport 40—40, kisebbek 416, (1.270—) **Biserican:** Karpf Hermann 50, **Crasna:** Jakab Márton 100, Goldstein Jakab 56-30, Löw E. Frigyes 55, Glück József 40, Heller József 40-50, Krets Samu 41, Fegyveres Miksa 66, kisebbek 209-20, (608—) **Ciucea:** Kornhauser Dezső, Dr. Löw Béla Crasna utján 90, **Sighet:** Stern Nándor 120, Dr. Katz Béni 101-10, Szmuck Sándor, Dr. Fried Abraham, Weisz Jenő 1—100, Dr. Klein Arthur 55, Dr. Fisch Mór 60, Heller Ilona 50, Stein Lajos 49-50, Perl és Rosenkranz 68, Ringler Hadassa 68, Friedmann Hermann 53, Dr. Klein Israel 49, Fränkel Armin 43, Adler Zsenka 50, Szmuck Mihály 50, Adlerstein Dávid 52, Marmol Rafael 43, Cionista Egy. 47-50, Szegall Mór 50, Lichtenstein Hillel 80, Salzberger Joachim 50, Grün Berta 70, Fischer Ede 50, Freund Sári, Israel Bernát, Klein Sámuel, Fuchs Ede 40—40, kisebbek 568-90 (2.460—) **Orăștie:** Dr. Radó Izidor 50, „Barissia” 130, Hirsch és Róth 71, Dr. Löwenstein Lajos 50, Vas Gyula 100, Goldmann Sándor 55, Stern Nándor 50, Abraham Manó 90, Liebermann Lajos 50, Stern Manó 130, Nussbaum Manó 70, Özv. Rauchbach K. 50, Steiner Fülöp 73, Hammermann Sándor 50, Stern Vilmos 46, Schlein Lipót 50, Mayer Malvin és Mihály 65, Freilich Ignác 50, (1.635—) **Marghita:** Aviva „Ahuva” 50, Glück Ferenc 82, Stern Géza 40, Klein József 58-50, Dr. Havas Imre 82, kisebb 25 (703-50) Lei: 25.681-70

Erdélyi kolónia: Tincai zsidók dunamja javára Steiner Miksa 185, Grünberger Izidor 136, Adler Samu 140, Özv. Schwartz Salamonné 40, Perlmutter Sándor Petid 84 (Eddig begyűlt 1.297) Lei 585. **Marghitai zsidók dunamja** javára „Marghita” 600, Lei 600.

Bratczi Zsidók dunamja javára. Somlár Mihály 250 gyűjtött: Somlár Mihály 100, Schwartz Barodul mare 50, kisebb 100, Lei 250.

K. K. L. Bizottság Oradea-Mare dunamja javára. „Nackla” lapokból 550, Gerő Sándor Tileagd vasutiszerencsétlenségétől való megmenekülés öröme 100, Weiss Áron Hegyközsézmiklós 100, Gottlieb Hermann gyűjtése 75, (Eddig begyűlt 2.126) Lei 825.

Klein Vilmos Oradea-Mare 1/2 dunamja javára 500, (Eddig begyűlt 1.500) Lei 500.

Aviva „Jehudit” Resita dunamja javára Schwimmer Vilmos 250, Pollák Ella esküvőjén begyűlt 300, (Eddig begyűlt 2.300) Lei 550.

„Barissia” Resita dunamja javára Schwimmer Vilmos 250, a „Barissia” által a bogsani kiránduláson gyűjtve 107, (Eddig begyűlt 1027) Lei 357.

K. K. L. Bizottság Sibiu dunamja javára 1076, (részl. legk.) Eddig begyűlt 2939 Lei 1076.

Nasfaláu-i Zsidók dunamja javára. Kassovitz Malvinka esküvőjén begyűlt 200, (Eddig begyűlt 3312) Lei 200.

„Herzl” önképző kör Odorhei dunamja javára. Az „Aviva” Rosmann Frida esküvője alk. távirat megv. 140, (Eddig begyűlt 1.490) Lei 140.

Aviva „Sosanna” Arad dunamja jav. gyűjtésekből: Egyesült Bank R. T., Strasser Ignác 2—200, Sternberg Hugó, Reusz A., Németh, Szenes és Schwartz, Stecki Adolf, Birnfeld Simon, Nagy Farkas, Neumann Testv. Neubauer, Br. Neumann Dániel, Egger & Comp, Popper Béla, Reusz Sándor, Hartmann József, Färber Lajos, Spitz Testvérek, Bing János, Dema Gusztáv, dr. Drechsler, Hirsch Jenő órák, Dr. Kurzer Károly, N. N. Lomási Erdőipar, Kornis Zsigmond és Márton, „Flóra” likörgyár, Kürt József, N. N., Iványi Menyhért, Altalános Tpkptár, Stern Lipót, Jakobi Gyula, Weissberger Henrikné 1—100, Grün Jenő, I. N., Kleiu M., N. N., Avram, Neuländer & Kohn, Grünberger Jenő, N. N., Zimmermann Lajos, Frieder Printz M. 50—50, Blayer N. 70, Kiss Testvérek, N. N., Gárdos, N. N., Róth Ibi, Berger

Manó, Schwartz Miklós, Fränkel I. J., Mencer Adolf, Gerő, Lusztig, N. N., Kertész et Havas, Schwartz Manó, Hell & Krauss, N. N., Gross, Robitsek József, Lipkovits Gyula, Deutsch, Dr. Mandel 40—40, (Betelt begyűlt 5.000 Lei: 5.000

K. K. L. Bizottság Arad dunamja javára Aviva „Sosanna” gyűjtése: Hacker és Sterberg 200, Özv. Kohn Arminné, Erényi és Lányi, Markovits és Lippe, Wiesel Jenőné, G. M., Weiss Mihály, Schwartz Ilonka, Bruchner Sándor, Weissberger Zsigmond 1—100, Éles szállító 40, kisebbekből 2.001 (Eddig begyűlt 3.741—) Lei: 3.141—

„Aviva” Braşov dunamja jav. A Palesztina-film előadás alk. begyűlt 4.038 Lei 4.038—

„Barissia” Braşov dunamja jav. a Palesztina-film előadás alk. begyűlt 3.812 (Betelt begyűlt 5.000) Lei 3.812—

Zsidó Ifjuság Reteag dunamja jav. 1.000, Lei 1.000— Aviva „Rachel” Orastie dunamja jav. Junger L. Vulcan esküvője alk. Róth Margit gyűjtése 338 (Eddig begyűlt 803) Lei 338—

„Barissia” Targul-Murás II. dunamja jav. Révész Béla Endre fa baimicvája alk. Székely Béla utján 500 (Eddig begyűlt 4.076—) Lei 500—

Dr. Herzl Tivadar halálának 20. évfordulója alkalmával a „Herzl” erdőbe: Rosenberger Samu és neje H. kertje javára: Salonta-Mare: Dr. Kálmán Jenő 120, Fohn Gyula 120, Farkas Kálmán 50, Guttman Miksa 40, kisebb 30 (Eddig begyűlt 31 fa) Lei 360— **Megbold. Goldstein Róza sz. Deutsch Resita** kertje javára az Aviva „Jehudit” és Barissia ált. rendezett „Herzl” ünnepélyen begyűlt 720 (ebből mult kimutatásunkban már közölve 613) Eddig begyűlt 24 fa) Lei 87—

Tileagdi Zsidók kertje jav. Goldstein Böske és Wégner Ius gyűjtése Farkas Kálmáné Salonta-Mare 120, Schwartz Gizi 120, Farkas Ignác, Lindenfeld Miksa, Ritter Albejt 1—100, Schwartz Zsigmond 65, Krausz Mihály 60, Fried Sándor, Lengyel Rudolf, Kappel József Ineu, Márton László Sacadat, Goldstein Ferenc 40—40, Krausz Adél Uilac 50, kisebb 20, (Eddig begyűlt 32 fa) Lei 925—

A Zsidó Nemzeti Szövetség Aradi csoportjának kertje javára az Aviva ált. rendezett „Herzl” ünnepélyen begyűlt 300 (Eddig begyűlt 73 fa) Lei 300—

Giszkaloy János Cluj Sibiu kertje jav. Dr. Baumberger 200, Adler Vilhelm 106, Adler Jakab, Rieger Arthur, Halmos Mór 1—100, Lukács Aladár, Dr. Hönig Rezső, Eliás Sándor 40—40, Frei 50, (Eddig begyűlt 64 fa) Lei 776—

Temesvári Zsidók „Herzl” kertje javára a „Zeira” által rendezett ünnepélyen begyűlt 1.700 (Eddig begyűlt 15 fa) Lei 1.700—

Blaji Zsidók I.—II. kertje javára az Aviva 290, Naftali Vilmos, Salamon Samu, Dr. Friedmann Márton, Dr. Márk Hillel Cu. 120—120, Özv. Citrom Józsefné 60, Özv. Sinberger Salamonné, Eisikovits Dezső, Herzlinger Gyula, Nadierné, Génád Ignátz, Krausz Samuné, Özv. Génád Vilmosné Pollák M., Trencsiner Henrik, Stein Ilonka 50—50, (Eddig begyűlt 158 fa) Lei 1.330—

„Zeira Mizrahi” Egyesület Oradea Mare kertje javára 500 (Eddig begyűlt 91 fa) Lei 500—

Nasfaláu-i Zsidók „Herzl” kertje jav. 650 Lei 650—

„Hebronia” Egyesület Aiud kertje jav. az Aviva és Barissia ált. rendezett „Herzl” ünnepélyen begyűlt 654 (Eddig begyűlt 40 fa) Lei 654—

Sándor Géza és neje Fágaraş kertje jav. Maimorstein József Fávársin 120, Sz. idner B. si Fiul Sávársin 120 (Eddig begyűlt 72 fa) Lei 240—

Odorhei-i Zsidók II. kertje jav. Rosmann Frida Israel Adolfiné Cluj nevére 120 (Eddig begyűlt 86 fa) Lei 120—

Brasovi Zsidók kertje jav. Aviva és Barissia ált. rendezett „Herzl” ünnepély jövedelme 400. (Eddig begyűlt 41 fa) Lei: 400

Megbold. Reiser Rezső Sighet kertje javára: Fuchs Sári és Farkas Gizi gyűjtése 170, (Szmuk Sándor 40, Kisebb 130), Fuchs Anci és Schreiber Jolán gyűjtése 166, (Aviva „Tikva” és „Salome” 120, kisebb 45), Kaufmann Minu és Friedmann Bözse 400, (Somrák 120, Dr. Fried Jenő 60, Szmuck Samu 50, kisebb 170), Berger Magda és Feuerwerker Hermin gyűjtése 360. (Fakereskedelmi Társ. 120, Hoffmann Jenő 50, kisebb 190), Kaufmann Szerén és Fried Aranka gyűjtése 470, (Dr. Wiener Salomon 120, Dr. Fried Abraham 100, Dr. Kertész József, Herskovits Sándor 50—50, kisebb 150), Eddig begyűlt 40 fa) Lei: 1.565—

Orăștiei Zsidók „Herzl” kertje jav. Weisshauss Vilmos 500, Dr. Löwenstein Lajos 100, Mayer Mihály, Weisshauss László, Stern Nándor, Nussbaum Emanuel, Stern és Róth, Vas Gyula, Stern Emanuel 50—50, **Thóra előtti adakozás:** Löwenstein Géza, Heimann Israel, Weisshauss Vilmos, Vas Gyula 1—100, Stern Manó 50, Dr. Löwenstein Lajos 50. (Eddig begyűlt 66 fa) Lei: 1.450—

Winkler Lillyke és Gombó Simon Marghita kertje jav. Bruder Ignátz, Reich Armin, Gross Benő 120—120 Eddig begyűlt 34 fa) Lei: 360—

A Palesztina fim előadás tiszta jövedelme: Borsec: Székely Béla utján 5.220, Gheorgheni: Dr. Klein Vilmos utján 5.000. Lei: 10.220—

Pinkasz (Helyi adománykönyvi bevezetések): Oradea-Mare: dr. Winkler Mór elsőszülött fia Alfréd bevezetésére Gottlieb Hermann gyűjtése: Schönberger Armin 500, dr. Winkler Mór 500, dr. Kovács Gyula, dr. Kohányi Rezső, Farkas István, Winkler Simon, Barna I., Gross Géza, Nussbaum Sámuel, Markovits Hermann, dr. Blattner Sándor, dr. Markovics Ignác, dr. Zoltán Károly, dr. Markovics Andor, dr. Gross Andor, dr. Lánai József 1—100. Lei: 2.400—

Auerbach József és neje Oradea-Mare bevezetésére esküvőjük alk. Gottlieb Hermann gyűjtése: Auerbach József 40, kisebbek 93, Lei: 133—

Értékekért: Resita: Schwartz Géza utján 202. **Nasfaláu:** Kara Jenő utján 300. **Teius:** József Sándor utján 63. Lei: 565—

Templomadomány: Cluj: Idb. Salamon József 100— Lei: 100—

Mult számunkban részletezetlenül kimutatott perselyírtések részletezése: Zaldú: Terner Jakab 2 perselyből 546-25, Szinetár Testvérek 334-25, Grünfeld Herman 125, Zauderer Mihály 124, Schwartz Sámuel 65, Katz Mór 66, Stern József 80, Markovits Jakab 40, Roth Ignác 58, Fried Dezső 50, Roth Ernő 99, kisebbek 367-25 (2055 lej). **Resita:** Aviva „Jehudit” 140, Barisszia 90, Klein Mór 62, Lax Regina 45, Beck Sándor 46, Schwartz Géza 48, Schlesinger Jakab 48, Littmann Ferenc 40, Friedmann A. 86, Izsák I. 40, Goldstein Oszkár 100, Fischer Sándor 40, Philip Arthur 42, Hirsch László 51, Zsidó Hitközség 65, kisebbek 1.224— (2127—)

A Keren Kajemeth Lőjisrael Erdélyrészi Irodája.

APRÓHIRDETÉSEK

Franciaország egyik nagyobb városában jól berendezett gyár és üzlet, széles vevőkörrel e adó. Cim a kiadóban. 7:07

Egy szeszfőző, ki jelenleg is állásban van, főzői állást keres. Alást bármikor elfoglalhatja. Levelet „Szeszfőző” jellegre a kiadóba. 7806

Egyéves román kereskedelmi végzet, gyorsírásban jártas lány állást keres. Cim a kiadóban. 7804

Barzel
Fierarie Vasüzlet
Cluj-Kolozsvár, Piața M. Vit. 13
Telefon 1049

Keresek n egvételeire egy Princ-voje Maieriszky-éle teljes olajgyár berendezést. Cim Herskovits Ignác Park.smező u. p. Karika. 7:83

„Rum” és többféle „likörgyártáshoz” való éterikus olajok kivándorlás miatt sürgősen óleson eladók. Cim a kiadóban. 7786

Teljes ellátásra elfogad intelligens izr. urinő két 10—12 éves leánykát fürdőszoba és zongora használatl. Berger Antalné Oradea-Mare Str. Gozsdu 42 I em. 7. 7187

Fiatal segédet, ki üvegezésben és képerkeztésben jártas, velves: Schwimmer Ernő üvegüzlete Dej. 7791

Zsák Zsineg Kötél
HAVAS DEZSŐ TIMISOARA

Arany órák, legszebb ezüst kivitelben
ajándék- és diszmutárgyak csakis
Fenyő és Braunfeld
udv. szállítók világvárosi ékszerüzletében kaphatók
Cluj, Piața Unirei. Lloyd 1962